

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет економіки та менеджменту
(повна назва факультету)
Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня

магістр

(назва освітнього ступеня)

на тему: Звітність підприємств як інформаційна база аналізу та контролю
(на прикладі ТОВ «АГРО-ПАРК»)

Виконала: студентка 6 курсу, групи ПОМ-61
спеціальності 071 Облік і оподаткування

(шифр і назва спеціальності)

	(підпис)	Слотюк А.М. (прізвище та ініціали)
Керівник	(підпис)	Синькевич Н.І. (прізвище та ініціали)
Нормоконтроль	(підпис)	Співак С.М. (прізвище та ініціали)
Завідувач кафедри	(підпис)	Співак С.М. (прізвище та ініціали)
Рецензент	(підпис)	(прізвище та ініціали)

Тернопіль
2022

ЗМІСТ

Вступ	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ «ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА» ТА ЇЇ РОЛІ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ	8
1.1 Економічний зміст звітності підприємства та її роль у управлінні суб'єктом господарювання	8
1.2 Види звітності та її якісні характеристики	16
1.3 Техніко-економічні особливості діяльності ТОВ «АГРО-ПАРК»	19
Висновки до розділу 1	23
РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ЩОДО РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ У ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА КОНТРОЛЮ ЇЇ ПОКАЗНИКІВ	24
2.1 Організація складання та оприлюднення звітності	24
2.2 Методичні підходи до формування показників фінансової звітності	28
2.3. Методика складання інших форм звітності	35
2.4. Аудит звітності: організація та методика	41
Висновки до розділу 2	44
РОЗДІЛ 3 КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «АГРО-ПАРК»	46
3.1 Мета, завдання та джерела інформації фінансового аналізу підприємства	46
3.2 Оцінка активів, пасивів та результатів діяльності ТОВ «АГРО-ПАРК»	48
3.3 Аналіз платоспроможності підприємства та його результативних показників	52
Висновки до розділу 3	56
РОЗДІЛ 4 ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ	58
4.1. Система охорони праці на ТОВ «АГРО-ПАРК»	58
4.2. Оцінка стійкості об'єкта до дії проникаючої радіації і радіоактивного забруднення місцевості, які виникають після ядерного вибуху	59
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	62
ДОДАТКИ	65
БІБЛІОГРАФІЯ	65

АНОТАЦІЯ

Слотюк А.М. Звітність підприємства як інформаційна база аналізу та контролю (на прикладі ТОВ «АГРО-ПАРК»). – Рукопис.

Спеціальність 071 – Облік і оподаткування. – Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Тернопіль, 2022

У роботі автором досліджено теоретичні підходи до визначення сутності поняття «звітність» у науковій літературі та інших альтернативних джерелах. Визначено роль звітності як основного інструменту системи управління, що надає інформаційну базу для прийняття оперативних та стратегічних рішень. Охарактеризовано види звітності та якісні вимоги що ставляться до формування її показників.

Узагальнено теоретичні, організаційні та методичні підходи до заповнення статей фінансової звітності, а також основних форм статистичної та податкової звітності суб'єкта малого підприємництва. Розкрито особливості проведення аудиту звітності та його необхідність в сучасних умовах господарювання.

Проведено аналіз складу та структури активів, капіталу та зобов'язань підприємства. зроблено оцінку платоспроможності та рентабельності ТОВ «АГРО-ПАРК».

Розкрито сутність та необхідність системи охорони праці на підприємстві та дії у разі виникнення надзвичайної ситуації.

Ключові слова: фінансова звітність, статистична звітність, податкова звітність, аудит, фінансовий аналіз

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Розвиток господарської діяльності суб'єкта господарювання безпосередньо залежить від обсягів його співпраці з покупцями, постачальниками, партнерами, інвесторами, кредиторами та іншими зацікавленими сторонами. Вибір конкретного контрагента для подальшої співпраці вимагає вивчення різноманітної інформації про його діяльність як господарську та і фінансову та перспективи його розвитку. Джерелом такої інформації є звітність підприємства. Активний розвиток бізнесу в сучасних умовах, дозволяє легко виходити і на зовнішні ринки, що вимагає також і дотримання міжнародного законодавства в тому числі і в сфері бухгалтерського обліку та звітності. Реформування системи звітності та уніфікація її до міжнародних вимог та правил, дає можливість підприємницьким структурам оприлюднювати необхідні масиви інформації про фінансовий стан їхню господарську діяльність з метою залучення додаткового капіталу та розвитку у довгостроковій перспективі.

Дослідження звітності, її сутності, вимог та гармонізації з міжнародним законодавством розкрито у працях багатьох вчених-дослідників, серед них: Біла Л.М., Ватуля І.Д., Візіренко С.В., Верига Ю.А., Гливенко В.В., Городянська Л.В., Гольцова С.М., Іваненко І.О., Коробко О.М., Лень В.С., Левченко З.М., Лучко М.Р., Макаріхін С.С. , Озеран А., Орлов І.В., Плікус І.Й., Цал-Цалко Ю.С., Чижевська О.В., Шигун М.М.

Разом з тим динамічний розвиток економічних процесів зумовлює необхідність проведення досліджень в даному напрямку.

Метою даного дослідження є узагальнення теоретичних та організаційно-методичних підходів до формуванні та оприлюднення звітності підприємства та методів контролю за достовірністю її показників.

Відповідно до поставленої мети в роботі визначено наступні завдання:

— розкрити економічний зміст узагальненого поняття «звітність» та окремих його складових, та визначити роль звітності в системі менеджменту підприємства:

— узагальнити критерії класифікації звітності, дослідити якісні характеристики звітності та вимоги до формування її показників;

— дати характеристику техніко-економічним особливостям досліджуваного підприємства;

— розкрити особливості формування показників звітності, процес її затвердження та оприлюднення;

— розкрити методичні підходи до формування показників фінансової, статистичної, податкової звітності підприємства;

— узагальнити роль аудиту звітності та методичку його проведення;

— провести аналіз ефективності використання активів та капіталу підприємства;

— дати оцінку платоспроможності та оцінити результативні показники діяльності ТОВ «АГРО-ПАРК»

Об'єкт дослідження є фінансово-господарська діяльність ТОВ «АГРО-ПАРК»

Предмет дослідження – теоретичні, організаційні та методичні підходи до формування показників та подання звітності підприємства.

Методи дослідження. У процесі даного дослідження використовувались загальнонаукові та спеціальні методи пізнання явищ та процесів.

Інформаційною базою дослідження були наукова та навчальна літератури, інтернет ресурси, фінансова, податкова та статистична звітність досліджуваного підприємства.

Практичне значення та наукова новизна отриманих результатів. У процесі дослідження автором узагальнено теоретичні та організаційно-методичні підходи до складання та подання звітності підприємства. зроблені в

процесі дослідження висновки та пропозиції мають достатнє обґрунтування та можуть бути використані у практиці діяльності досліджуваного ТОВ «АГРО-ПАРК»

Структура та обсяг роботи. Робота виконувалась відповідно до вимог, що ставляться до такого виду робіт. Обсяг роботи складає 69 сторінок друкованого тексту. В роботі містяться 20 рисунків, 12 таблиць, 8 додатків на 33 сторінках. Список бібліографії складається з 46 джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ «ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА» ТА ЇЇ РОЛІ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

1.1. Економічний зміст звітності підприємства та її роль у управлінні суб'єктом господарювання

Ведення будь-якого виду господарської діяльності, відповідно до національного законодавства супроводжується використанням системи бухгалтерського обліку та звітності. Визначення проміжних результатів та підсумків діяльності за конкретні періоди часу, вимагає використання зведених документів, які узагальнено називають звітними документами. Формування та акумулювання такої підсумовуючої інформації є необхідною, в першу чергу, системі менеджменту суб'єкта господарювання для прийняття як оперативних так і стратегічних управлінських рішень та виявлення резервів для підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності.

Для більш глибокого розуміння сутності категорії «звітність», вважаємо за необхідне дослідити трактування цього поняття у наукових та інших альтернативних джерелах (див таблицю 1.1). Як бачимо, з представленої у таблиці інформації, підходи дослідників до трактування даного терміну доволі різні – від дуже лаконічного визначення, до детальної характеристики сутності звітності та її складу.

Привертає увагу той факт, що трактування терміну «звітність», в загальному розумінні, практично відсутнє в законодавчих та нормативно-правових актах. Проаналізувавши основні документи з цього питання [17, 35] ми дійшли висновку, що оскільки система бухгалтерського обліку є чітко регламентованою, то в нормативно-правових актах представлено не суть узагальненого терміну «звітність», а конкретизовано зміст основних видів звітності (див додаток А).

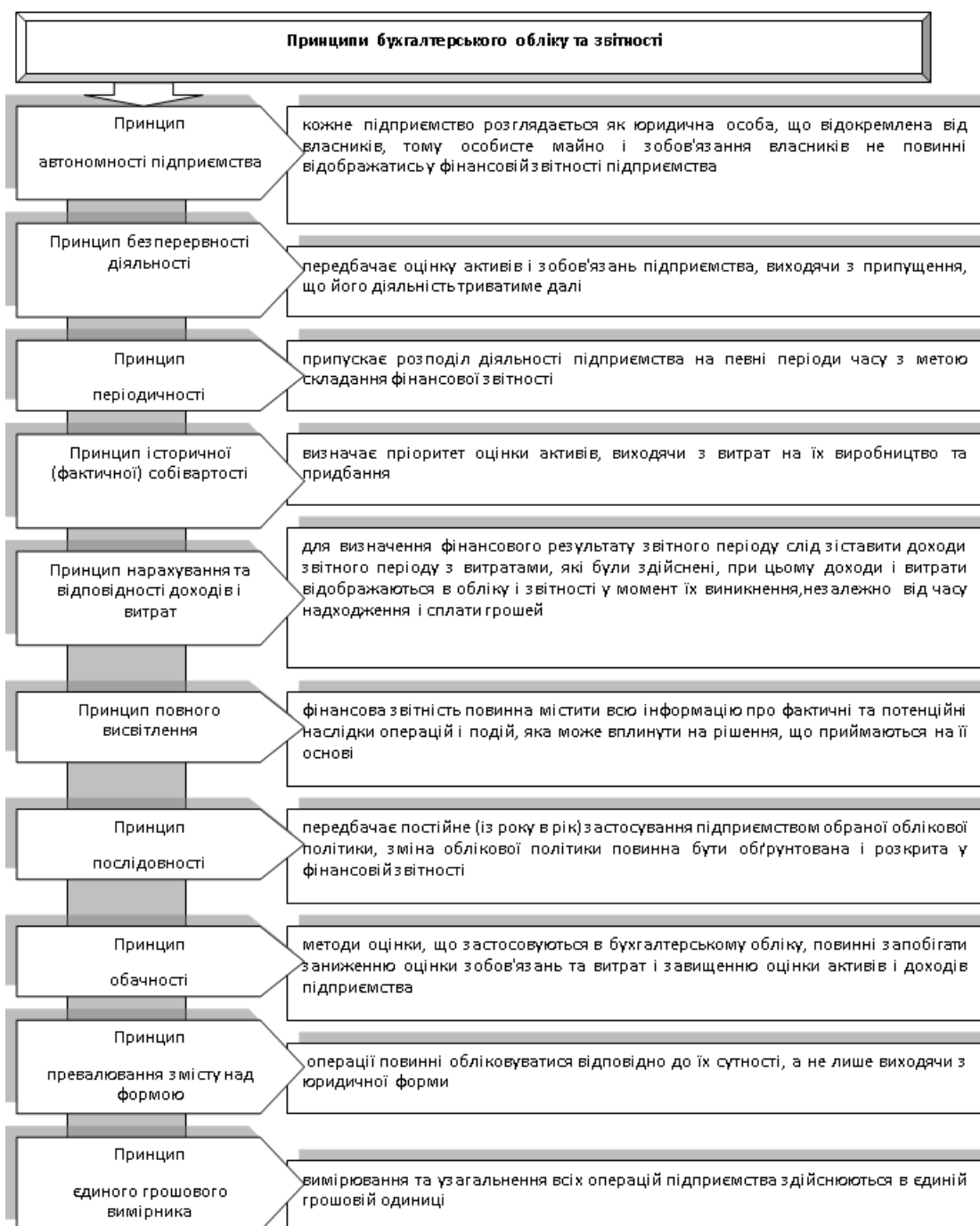
Таблиця 1.1

Трактування сутності категорії «звітність» у різних джерелах

Джерело	Характеристика поняття «звітність»
Економічна енциклопедія	Звітність - це періодично складені підприємствами, організаціями звіти про їх діяльність, що подаються державним органам. Звіт – подані за певною формою дані про діяльність підприємств, організацій, фірм і компаній [12; с. 594].
Фінансово-економічний словник	Звітність - це система взаємозалежних узагальнених підсумкових показників, що характеризує умови і результати діяльності підприємств, організацій та установ, міністерств і відомств, галузей виробництва, тощо за певний період (місяць, квартал, півріччя, рік). Звітність ґрунтується на відповідній цифровій та іншій інформації, даних оперативного, бухгалтерського, статистичного, податкового і фінансового обліку. Основним призначенням звітності є одержання достовірної, об'єктивної і стабільної інформації про стан соціально-економічного розвитку країни та її регіонів, результати діяльності господарюючих суб'єктів невиробничої сфери з метою прийняття управлінських рішень, здійснення контролю, розроблення державних програм, прогнозування, тощо [16; с. 215].
Порядок подання звітності та інформації про фінансові ризики до Міністерства економічного розвитку і торгівлі України та Міністерства фінансів України	Звітність - фінансова, статистична, бухгалтерська та інша звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів респондента за звітний період» [41].
Дудко В.П., Ковальчук Т.М.	Звітність – це сукупність показників обліку, які відображаються у формі певних таблиць і характеризують результати господарської діяльності підприємства (установи, організації) за певний період» [11; с.122].
Лучко М.Р.	Основне призначення звітності, як одного з елементів методу бухгалтерського обліку, полягає в тому, що за нею можна виявити тенденцію розвитку підприємства, визначити його економічний і виробничий потенціал, оцінити науково-технічний рівень продукції та її конкурентоспроможність, з'ясувати плато- і кредитоспроможність [21].
Пантелеєв В.П.	Звітність – це сукупність відомостей (показників), що характеризують результати та умови роботи підприємства за певний період. Основним завданням підготовки та надання звітності він визначає передачу інформації особам, які використовують її для прийняття рішень» [34; с.5].
Лень В.С., Гливенко В.В.	Звітність – це система даних, що характеризує роботу підприємства за певний період [20; с.12].

Для формування показників та оприлюднення будь-якого виду звітності суб'єкта господарювання національним законодавством передбачено ряд вимог та рекомендацій, зокрема у ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» чітко сформульовані принципи підготовки звітності (рис. 1.1.) та вимоги до неї, а в П(С)БО 1 наведено якісні характеристики, яким повинна відповідати бухгалтерська звітність підприємства.

Рис. 1.1. Принципи «бухгалтерського обліку та звітності»

Такі вимоги та підходи до формування звітності зумовлені її призначенням та доволі широким колом стейкхолдерів, які використовують інформацію, що розкривається у звітності. Інформаційні запити, до показників звітності є не лишу у керівників та власників бізнесу, але й у багатьох зовнішніх користувачів.

Доволі детально інформація щодо інформаційних потреб стейкхолдерів відносно звітності представлена в дослідженні Шигун М.М. та Іваненко І.О. Автори у своїй праці не лише розділяють стейкхолдерів на внутрішніх та зовнішніх, як у більшості інших праць, а й класифікують їхні інтереси, щодо звітних показників та окреслюють безпосередньо «інформаційні запити» кожної зацікавленої категорії (див. таблицю 1.2.)

Таблиця 1.2

Інформаційні запити різних груп користувачів звітності [46]

Користувачі	Інформаційні запити
<i>Внутрішні користувачі</i>	
Власники	Збільшення прибутковості діяльності, участь у капіталі підприємства, визначення суми дивідендів
Керівництво підприємства	Оцінка якості управління, регулювання діяльності підприємства
Персонал, працівники	Стабільність підприємства, оплата праці, пенсійне та соціальне забезпечення, можливість матеріального стимулювання
<i>Зовнішні користувачі</i>	
<i>З прямим інтересом</i>	
Інвестори (акціонери)	Захист прав акціонерів, якість управління, придбання, продаж і володіння цінними паперами та здатність підприємства сплачувати за ними дивіденди

Кредитори	Своєчасність повернення кредитів та отримання відсотків, забезпечення зобов'язань підприємства, оцінка ліквідності та платоспроможності
Постачальник	Здатність підприємства своєчасно оплачувати рахунки та виконувати інші зобов'язання
Покупці, замовники, інші дебітори	Стабільність компанії, здатність забезпечувати клієнтів необхідними товарами, продукцією, роботами, послугами, фінансова стійкість і як довго можна погашати кредиторську заборгованість
<i>З непрямим інтересом</i>	
Уряд та державні органи	Своєчасна сплата зобов'язань перед державою, показники для формування податкової політики, визначення національного доходу, розподіл ресурсів, формування макроекономічних показників
Громадськість	Загальні питання, які впливають на добробут населення: зайнятість, екологія, соціальна захищеність працівників тощо

Запити зацікавлених сторін щодо інформації, яка розкривається у звітності є досить широким, що підтверджує високу її роль в системі управління підприємством. Це особливо актуально в умовах інтеграції вітчизняної економіки у світовий економічний простір. З огляду на це, підходи до формування звітних показників вимагають не лише розкриття великого масиву необхідної інформації, а й узгодження показників звітності з вимогами міжнародних документів, які регламентують ведення обліку та звітності.

Значний поступ в даному питанні відбувся з внесенням змін в ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», ст. 12 якого безпосередньо передбачає: «Підприємства, що становлять суспільний інтерес, публічні акціонерні товариства, суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях, материнські підприємства груп, у складі яких є підприємства, що становлять суспільний інтерес, материнські підприємства

великої групи, які не належать до категорії великих підприємств, а також підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, складають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами. Підприємства, крім тих, що зазначені в частині другій цієї статті, самостійно визначають доцільність застосування міжнародних стандартів для складання фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності» [17].

В цьому контексті варто зазначити, що застосування міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності повинно узгоджуватись з вимогами національного законодавства. Процеси гармонізації звітності до вітчизняного та міжнародного законодавства висвітлюються у наукових працях ряду дослідників. Узагальнено дана класифікація представлена на рисунку 1.2.

Рис. 1.2 «Класифікація видів гармонізації звітності»

Нововведення в процесах формування звітних показників, викликають як позитивні так і негативні моменти. Однак, погодимось з позиціями багатьох вчених, що в даному контексті, використання міжнародного досвіду дає більше позитивних моментів та дозволяє суб'єктам господарювання зробити процес інтеграції в світовий економічний простір максимально комфортним (табл. 1.3).

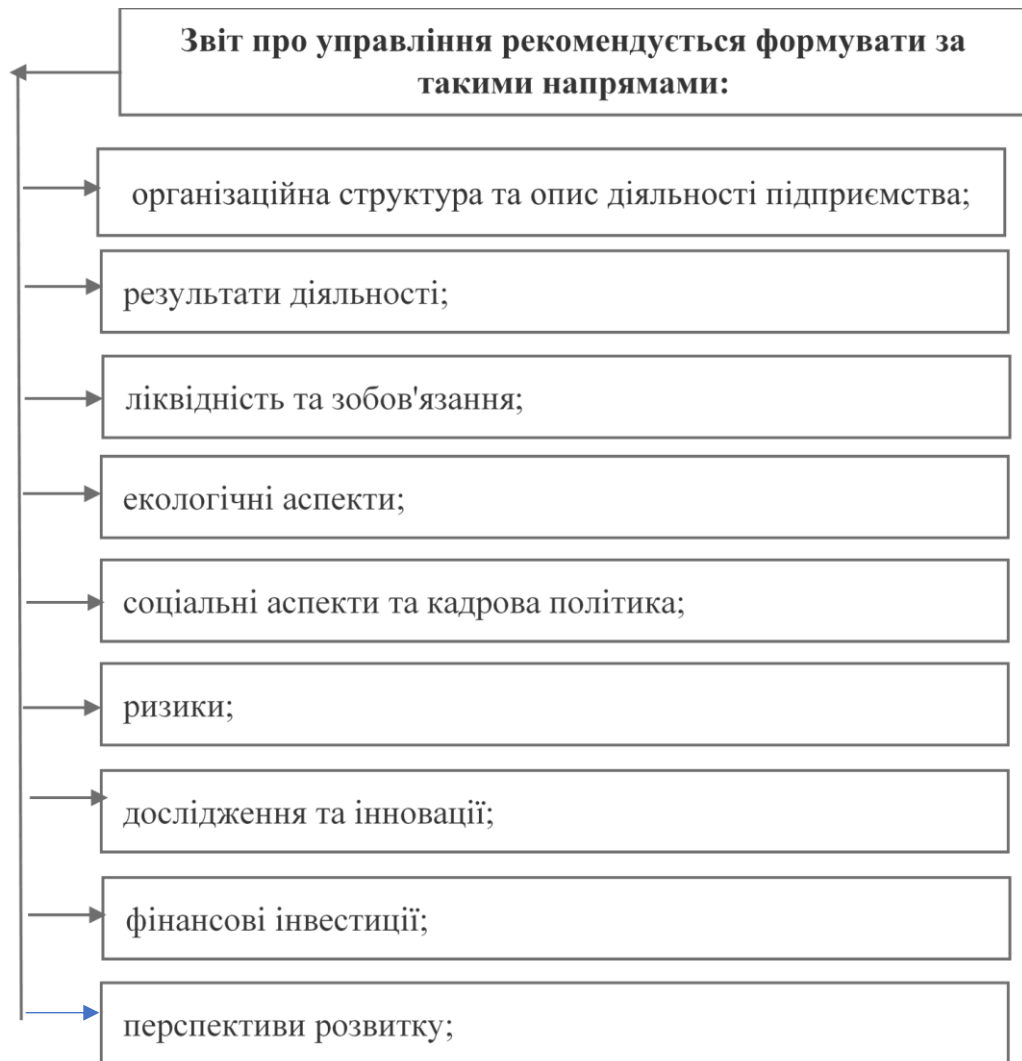
Таблиця 1.3

Переваги застосування МСФЗ для різних груп стейкхолдерів

Стейкхолдери	Переваги застосування МСФЗ
Компанії	Підвищення якості інформації для прийняття рішень менеджерами; полегшення доступу до капіталу, в тому числі з різних джерел; зниження вартості капіталу; простота застосування єдиних стандартів звітності в дочірніх компаніях, зареєстрованих у різних країнах; спрощення злиттів і поглинань; підвищення конкурентоспроможності.
Інвестори	Підвищення якості інформації для прийняття рішень; зміцнення довіри до поданої інформації; краще розуміння ризиків і прибутковості; компанії можуть бути зіставлені з аналогічними компаніями.
Державні діячі	Зміцнення українського ринку капіталу і підвищення його привабливості; полегшення до світових ринків капіталу; сприяння залученню міждержавних інвестицій.
Національні органи регулювання	Зміцнення нагляду й правозастосування органами регулювання; підвищення стандартів розкриття фінансової інформації; підвищення якості інформації для учасників ринку з метою регулювання на основі розкриваючої інформації; більш широкі можливості щодо залучення й моніторингу лістингу іноземних компаній.
Інші зацікавлені особи	Підвищення довіри й поліпшення економічних перспектив для бухгалтерської й аудиторської професій; підвищення прозорості компаній за рахунок поліпшення звітності;

Важливим поступом серед нововведень Закону № 996-XIV було також запровадження нового для вітчизняної практики «Звіту про управління». Суть даного звіту полягає в розкритті інформації як фінансового так і описового характеру, що дасть змогу повноцінно охарактеризувати усі аспекти

діяльності підприємства. Законодавці пропонують керівникам та головним бухгалтерам Методичні рекомендації № 982 щодо інформації, яка повинна бути представлена у звіті (рис.1.3) [31].

Рис. 1.3. Структура Звіту про управління передбачена нормативними документами

Специфіка даного звіту полягає ще й в тому, що його складання та подання є обов'язковим, а от форми даного звіту немає розробленої. Разом з цим, така ситуація дає можливість керівнику підприємства висвітлити у даному звіті найпривабливішу інформацію для потенційних контрагентів.

1.2. Вимоги до інформації, що розкривається у звітності та її класифікація

Значна кількість інформації, яка узагальнюється за певний період часу, зумовлює розробку та впровадження великої кількості звітних форм. Групування даної інформації за певними критеріями, є підґрунтям для класифікації звітності (рис. 1.4).

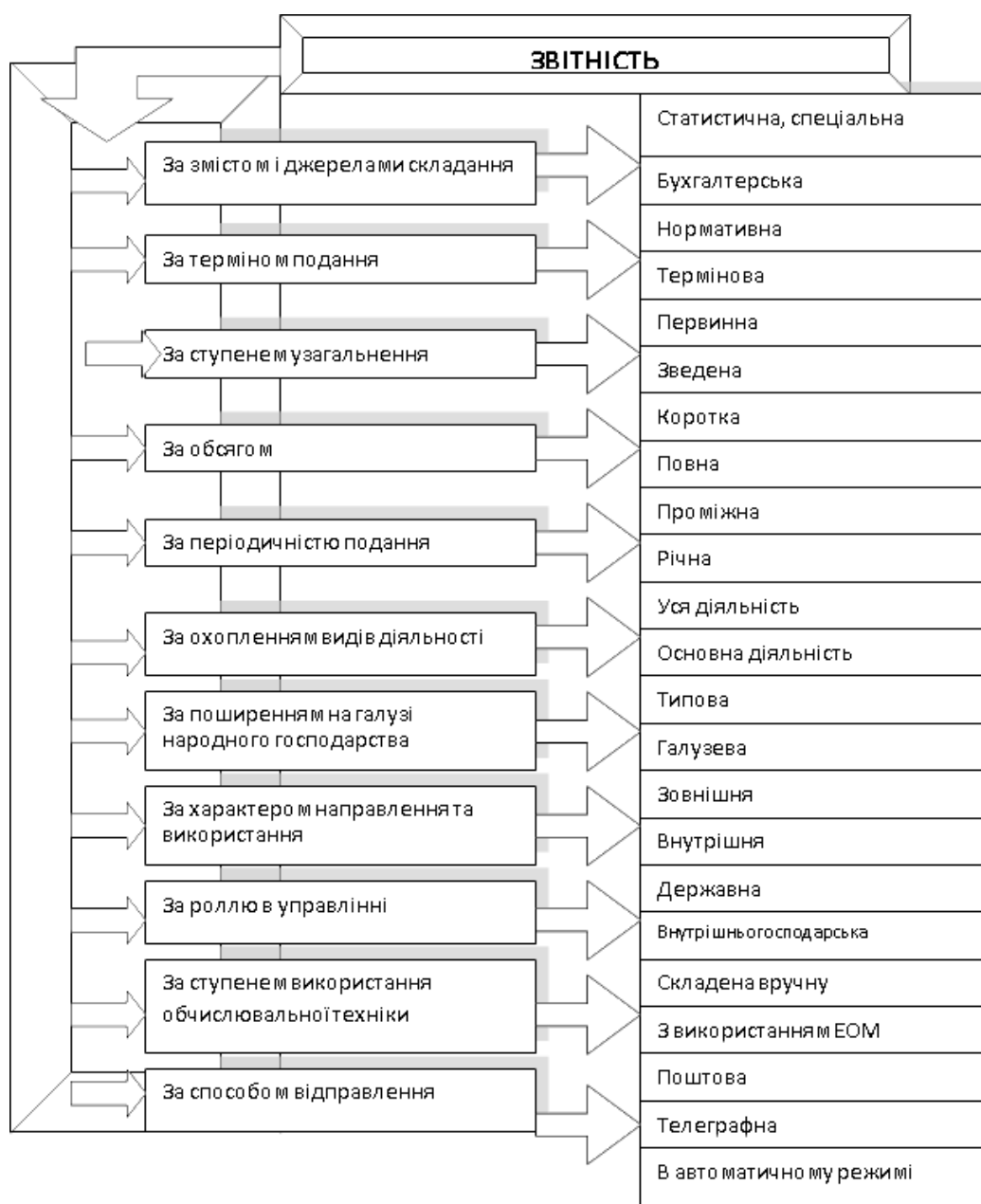

Рис. 1.4. Види звітності підприємства

Варто зазначити, що у науковій літературі представлена велика кількість підходів до класифікації звітності. Доволі розширено такі підходи представлені у праці Шигун М.М. та Іваненко І.О. (див. додаток Б).

Незважаючи на різноманіття критеріїв класифікації та видів звітності, на практиці, одна і та ж форма звітності може містити кілька характеристик одночасно. Наприклад, Баланс (ф.1) – одночасно є річна, типова, зовнішня, повна звітність, що охоплює усі види діяльності. Такий самий «набір видів звітності» можна добрати до різних форм.

Найбільш узагальнено звітність поділяють на фінансову (за повним і скороченим набором форм), статистичну та податкову. У таблиці 1.4. представлено типовий перелік звітності, яку подають суб'єкти господарювання, незалежно від виду діяльності та організаційно-правової форми господарювання.

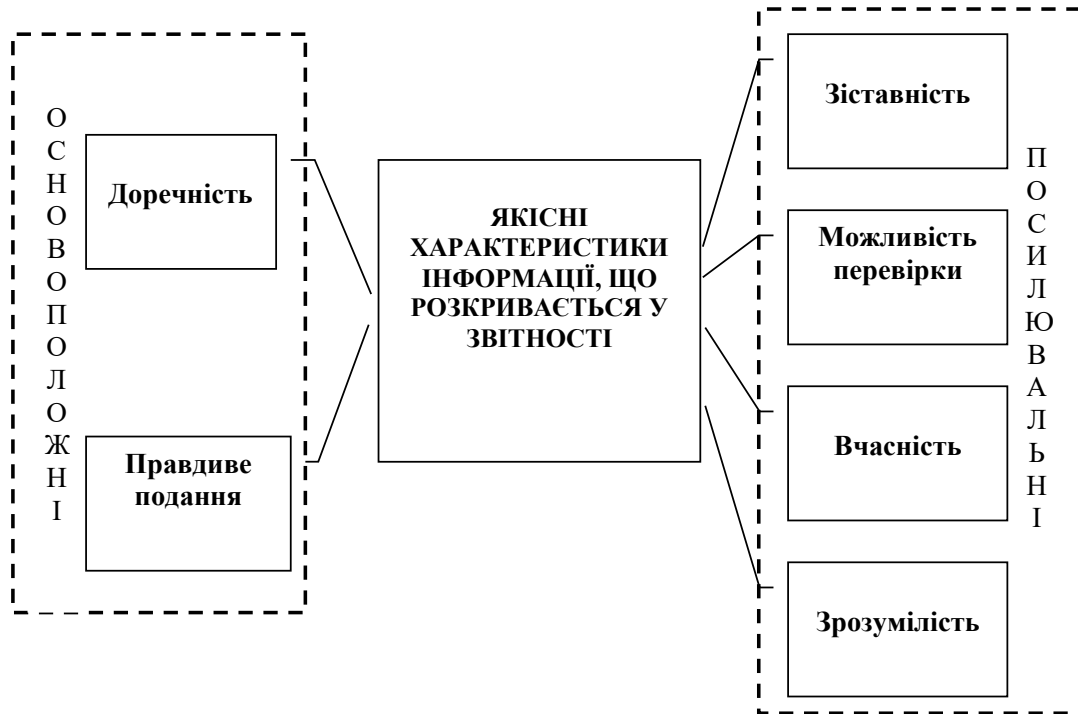
Таблиця 1.4

Річна і квартальна звітності суб'єктів господарювання

Назва форм фінансової звітності	Періоди подання	
	квартал	рік
Баланс (форма № 1)	+	+
Звіт про фінансові результати (форма № 2)	+	+
Звіт про рух грошових коштів (форма № 3)	-	+
Звіт про власний капітал (форма № 4)	-	+
Примітки до річної фінансової звітності (ф. № 5)	-	+
Інформація за сегментами (ф.№ 6)	-	+
Статистична звітність (кількість форм залежить від виду діяльності)	+	+
Податкова звітність (кількість форм залежить від обраної системи оподаткування)	+	+

Окрім того, на законодавчому рівні встановлено ряд вимог, яким повинна відповідати інформація, представлена у звітності (рис.1.5).

Рис. 1.5. Характеристики звітності відповідно до П(С)БО та МСФЗ

Вищезазначене означає, що усі статті звітності повинні містити суттєву та корисну інформацію, яка має вплив на прийняття управлінських рішень як внутрішніми так і зовнішніми стейкхолдерами. Принципи складання звітності, передбачають, що діяльність підприємства є безперервною та незмінною в наступні звітні періоди, тому статті звітності за різні періоди повинні бути порівнюваними.

Важливе значення для розвитку галузей національної економіки має порівняння рівнях розвитку різних підприємств, які працюють в одній галузі. Для такого порівняння використовують власне показники звітності за порівнюваний період. Тому однією з важливих вимог до складання звітності є зіставність.

1.3. Техніко-економічні особливості діяльності ТОВ «Агро-Парк»

ТОВ «АГРО-ПАРК» зареєстрована 30.10.2001 за юридичною адресою Україна, Тернопільська обл., Підволочиський р-н, місто Скалат. Підприємство створено відповідно до рішення засновників на підставі діючих законодавчих та нормативно-правових актів України. Керівником організації є Федун А. Б. Розмір статутного капіталу складає 3 000 000,00 грн.

ТОВ «АГРО-ПАРК» як юридична особа має усі права та обов'язки, передбачені господарським законодавством. Статутом передбачено ведення як основної так і інших видів діяльності (див. табл. 1.5).

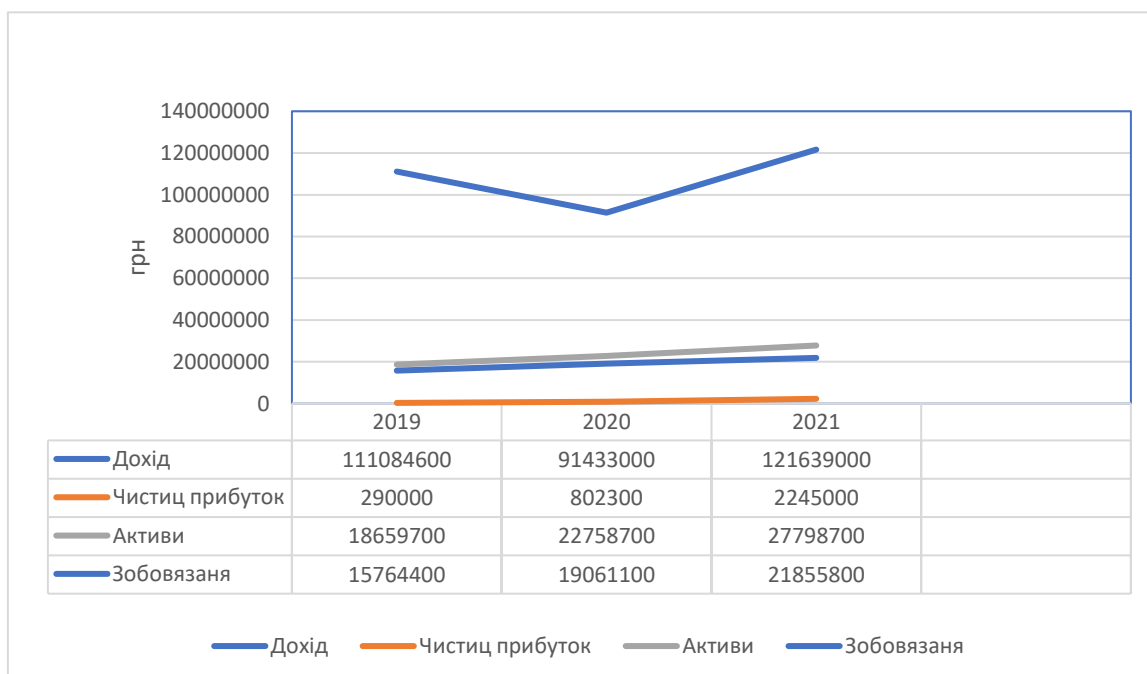
Таблиця 1.5

Види діяльності ТОВ «АГРО-ПАРК»

Вид діяльності	Код за КВЕД
Основна діяльність	10.11 Виробництво м'яса
Інша діяльність	01.61 Допоміжна діяльність у рослинництві,
	10.13 Виробництво м'ясних продуктів,
	46.11 Діяльність посередників у торгівлі сільськогосподарською сировиною, живими тваринами, текстильною сировиною та напівфабрикатами,
	46.32 Оптова торгівля м'ясом і м'ясними продуктами,
	47.22 Роздрібна торгівля м'ясом і м'ясними продуктами в спеціалізованих магазинах,
	49.41 Вантажний автомобільний транспорт,
	68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна,
	10.81 Виробництво цукру,
	01.63 Після урожайна діяльність
	01.13 Вирощування овочів і баштанних культур, коренеплодів і бульбоплодів,
	01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур

Статутні вимоги передбачають, що: «підприємство - володіє, користується на власний розсуд належними йому основними фондами та іншим майном, має самостійний баланс, власні основні та оборотні засоби розрахунковий, валютний та інші рахунки в установах банків, круглу печатку з символікою, відповідні, штампи, фірмові бланки із своєю назвою, та інші реквізити. ТОВ «АГРО-ПАРК» у своїй діяльності керується діючим законодавством та своїм статутом».

Основні фінансові показники на кінець 2019 року: дохід – 111 084 600 грн., чистий прибуток – 290 000 грн., активи – 18 659 700 грн., зобов'язання – 15 764 400 грн.; на кінець 2020 року: дохід - 91 433 000 грн., чистий прибуток - 802 300 грн., активи - 22 758 700 грн., зобов'язання - 19 061 100 грн.; на кінець 2021 року: дохід – 121 639 000 грн., чистий прибуток – 2 245 000 грн., активи – 27 798 700 грн., зобов'язання – 21 855 800 грн. динаміка зміни цих показників представлена на рисунку 1.6.

Рис. 1.6. Динаміка фінансових показників ТОВ «АГРО-ПАРК»

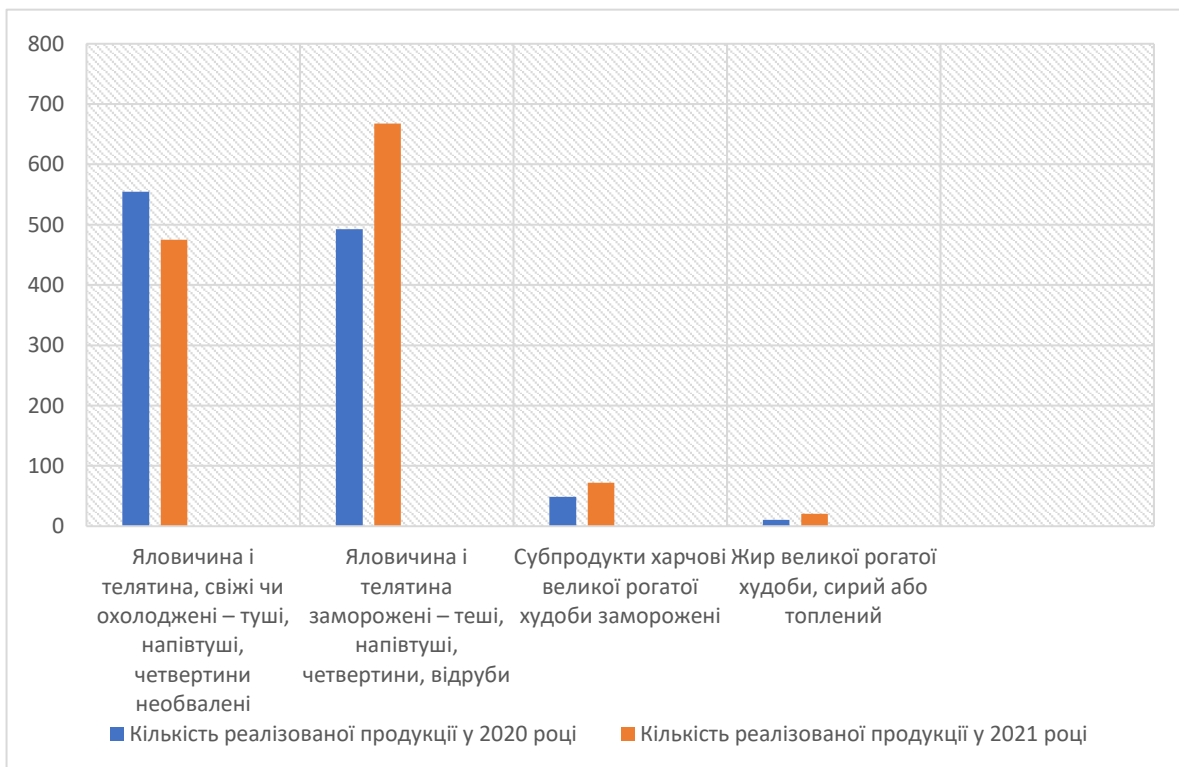
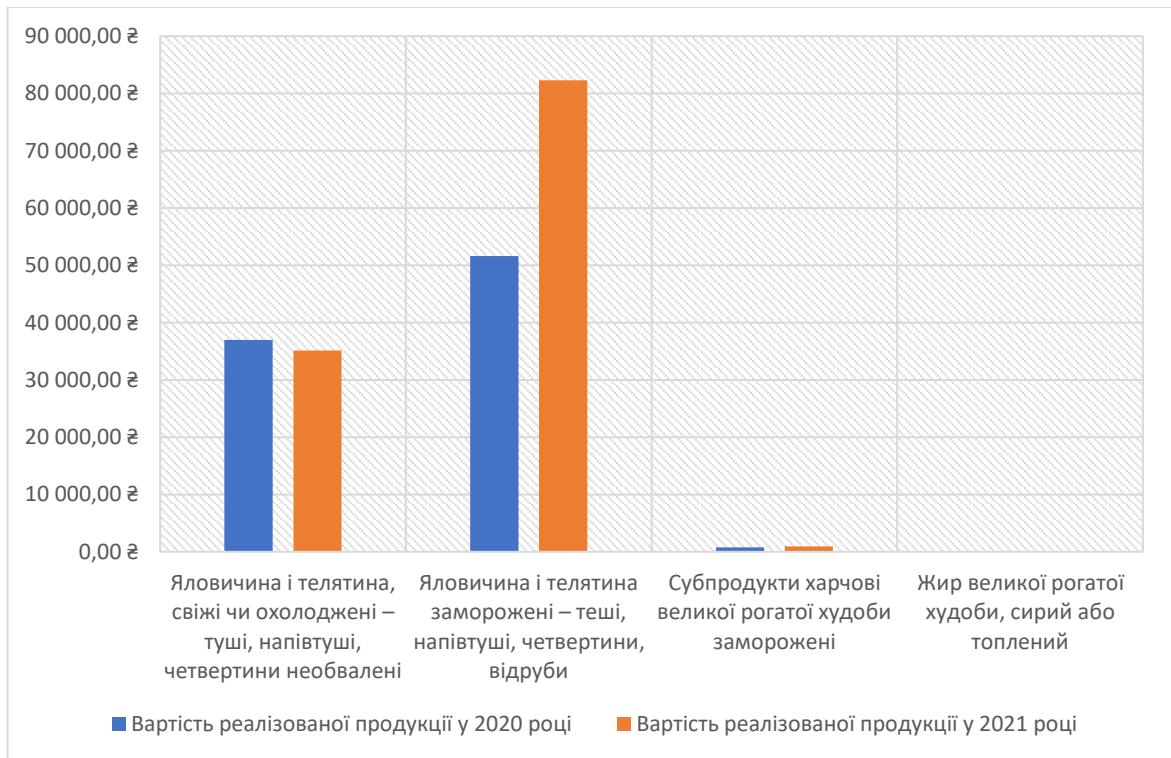
Обсяги виробленої та реалізованої продукції за досліджуваний період представлено у таблиці 1.6

Таблиця 1.6.

Динаміка виробництва та реалізації продукції

Назва виду продукції	Одиниці вимірювання	Кількість виробленої продукції	Кількість реалізованої продукції	Вартість реалізованої продукції, тис. грн.
2020 рік				
Яловичина і телятина, свіжі чи охолоджені – туші, напівтуші, четвертини необвалені	т	589,9	554,4	36 965,4
Яловичина і телятина заморожені – теші, напівтуші, четвертини, відруби	т	493,8	492,6	51 616,2
Субпродукти харчові великої рогатої худоби заморожені	т	57,0	48,5	759,6
Жир великої рогатої худоби, сирий або топлений	т	13,4	10,5	87,2
Шкури великої рогатої худоби, цілі необроблені	шт	5312,0	4711,0	200,0
2021 рік				
Яловичина і телятина, свіжі чи охолоджені – туші, напівтуші, четвертини необвалені	т	463,1	475,1	35124,0
Яловичина і телятина заморожені – туші, напівтуші, четвертини, відруби	т	660,3	667,5	82 319,3
Субпродукти харчові великої рогатої худоби заморожені	т	65,0	71,9	951,7
Жир великої рогатої худоби, сирий або топлений	т	16,8	20,4	115,8
Шкури великої рогатої худоби, цілі необроблені	шт	6149,0	6057,0	527,5

Динаміка зміни показників за основним видом діяльності представлена на діаграмі (рис. 1.7)

Рис. 1.7. динаміка зміни обсягів реалізації продукції ТОВ «АГРО-ПАРК»

В цілому, досліджуване підприємство має позитивну динаміку зміни обсягів виробництва та реалізації продукції, воно є прибутковим та має перспективи для свого розвитку.

Висновки до розділу 1

Дослідження сутності категорії «звітність» у наукових та інших альтернативних джерелах дозволяє стверджувати, що підходи дослідників до трактування даного терміну доволі різні – від дуже лаконічного визначення, до детальної характеристики сутності звітності та її складу. Привертає увагу той факт, що трактування терміну «звітність», в загальному розумінні, практично відсутнє в законодавчих та нормативно-правових актах, натомість у них конкретизовано зміст основних видів звітності. Окрім того законодавча база містить чітке формулювання принципів підготовки звітності та вимоги до її складу та структури, а також якісні характеристики, яким повинна відповідати бухгалтерська звітність підприємства

Запити зацікавлених сторін щодо інформації, яка розкривається у звітності є досить широким, що підтверджує високу її роль в системі управління підприємством. Це особливо актуально в умовах інтеграції вітчизняної економіки у світовий економічний простір. З огляду на це, підходи до формування звітних показників вимагають не лише розкриття великого масиву необхідної інформації, а й узгодження показників звітності з вимогами міжнародних документів, які регламентують ведення обліку та звітності. В цьому контексті варто зазначити, що застосування міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності повинно узгоджуватись з вимогами національного законодавства.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇЇ ПЕРЕВІРКИ

2.1 Організація побудови та оприлюднення звітності

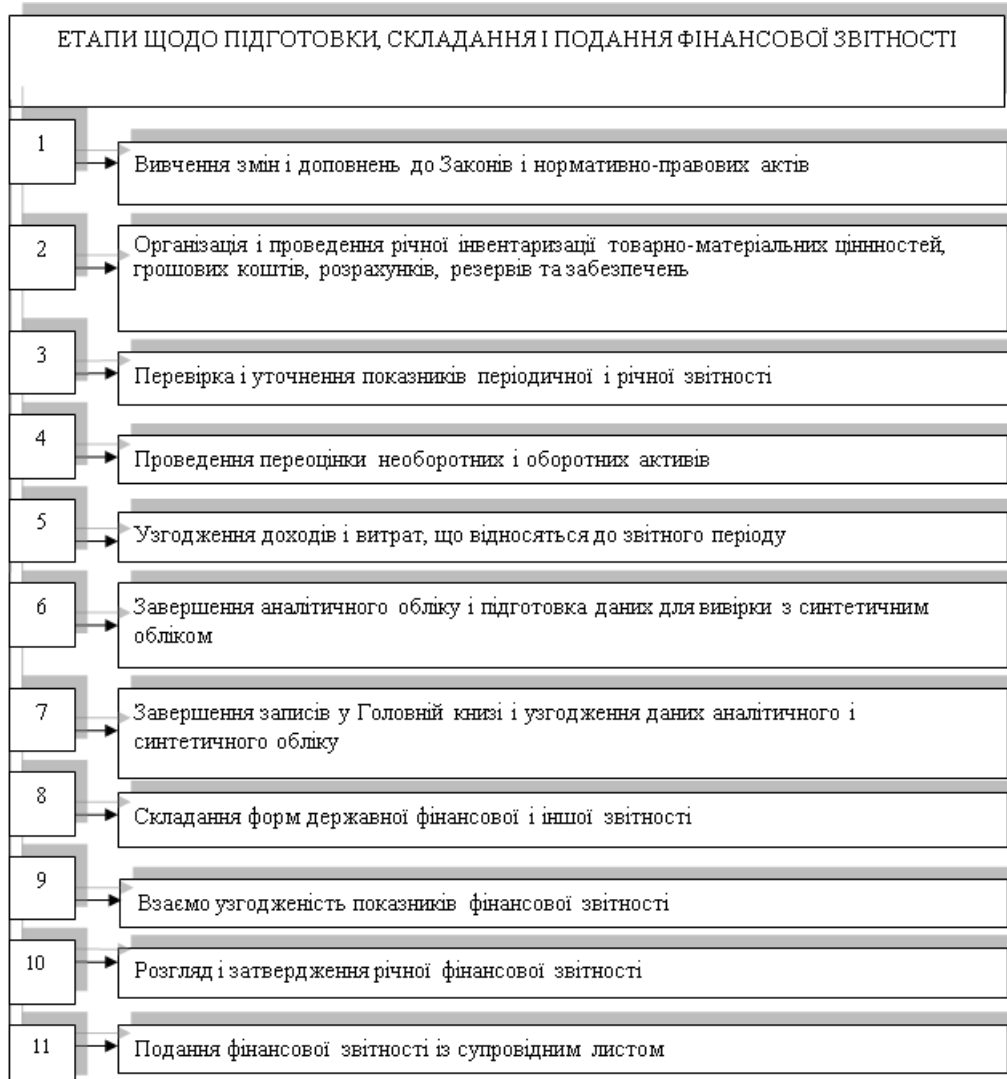
Формування звітних показників є доволі складним та трудомістким процесом, з огляду на значну кількість інформації, що підлягає розкриттю та необхідності її групування з використанням різних вимог в залежності від форми звітності та її призначення. Розкриття процесу побудови звітності на підприємстві розпочнемо з організації формування та подання фінансової звітності. Призначення фінансової звітності та короткий зміст її основних форм представлені в додатку В.

Головними документами що регламентують даний процес є П(С)БО 1 та Порядок подання фінансової звітності. Дія останнього «поширюється на всіх юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми господарювання і форми власності, а також на представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, які зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність згідно із законодавством» [35]

Важливим елементом процесу підготовки звітності є не лише дотримання усіх вимог та правил обліку а також дотримання формальних вимог до заповнення документів, які також відіграють важливу роль в процесі ідентифікації суб'єкта господарювання. Усі форми фінансової звітності мають обов'язкові реквізити, які практично не відрізняють і включають в себе інформацію про: «назву підприємства за Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України (ЕДРПОУ); територію розташування підприємства за Класифікатором адміністративно-організаційного територіального устрою України (КАОТУУ); форму власності за

Класифікатором форм власності (КФВ); орган державного управління за Системою позначень органів державного управління (СПОДУ); галузь за Загальним класифікатором галузей народного господарства України (ЗКГНГ); вид економічної діяльності за Класифікатором видів економічної діяльності (КВЕД)» [35].

Перед безпосереднім заповненням статей фінансової звітності в кінці звітного періоду на підприємстві проводяться підготовчі роботи, які допомагають забезпечити розкриття у звітності актуальної та достовірної інформації про майно підприємства та результати його діяльності. Послідовність цих робіт представлено на рис. 2.1.

Рис. 2.1. Етапи формування звітності та її оприлюднення

Варто зазначити, що оскільки система бухгалтерського обліку передбачає фіксацію усіх господарських фактів та процесів, а однією з вимог до звітності є правдиве подання інформації, то слід звернути увагу також на «події після дати балансу», які часто мають місце в процесі господарської діяльності підприємств. Опис таких подій та їх розкриття у звітності представлено на рисунку 2.2.

Рис. 2.2. характеристика та розкриття у звітності «подій після дати балансу»

Формування показників та подання статистичної та податкової звітності теж має ряд вимог. Вимоги щодо порядку заповнення та подання статистичної звітності викладені в Наказі Держкомстату «Про затвердження Порядку перегляду звітно-статистичної документації, необхідної для проведення державних статистичних спостережень» № 521 [27] та «Порядку подання електронної звітності до органів державної статистики» №3 [40]. Алгоритм формування звітно-статистичної документації представлено на рисунку 2.3.

Рис. 2.3. Формування звітно-статистичної документації

Порядок заповнення та терміни подання податкової звітності регулюються Податковим кодексом України та нормативно-правовими актами Мінфіну та ДПСУ. Досліджуване ТОВ «АГРО-ПАРК» використовує загальну систему оподаткування та зареєстроване як платник ПДВ. Відповідно до складу податкової звітності входить формування податкової декларації з ПДВ, податкової декларації з податку на прибуток, звіту з ЄСВ та ПДФО та інших форм податкової звітності, що передбачені чинним законодавством. Варто зазначити, впродовж останніх років податкова звітність подається виключно в електронній формі. Для цього використовуються як платні ресурси (ліцензовані програмні продукти призначені для складання та подання у відповідні установи податкової та фінансової звітності) так безкоштовні послуги на «Єдиному веб-порталі органів виконавчої влади». Для безкоштовного користування програмним

забезпеченням для заповнення та подання податкової звітності необхідно зареєструвати «Особистий кабінет платника податку», в якому відкриті усі можливості для формування звітності та її надсилання до податкових органів. Електронна звітність завіряється за допомогою ЕЦП.

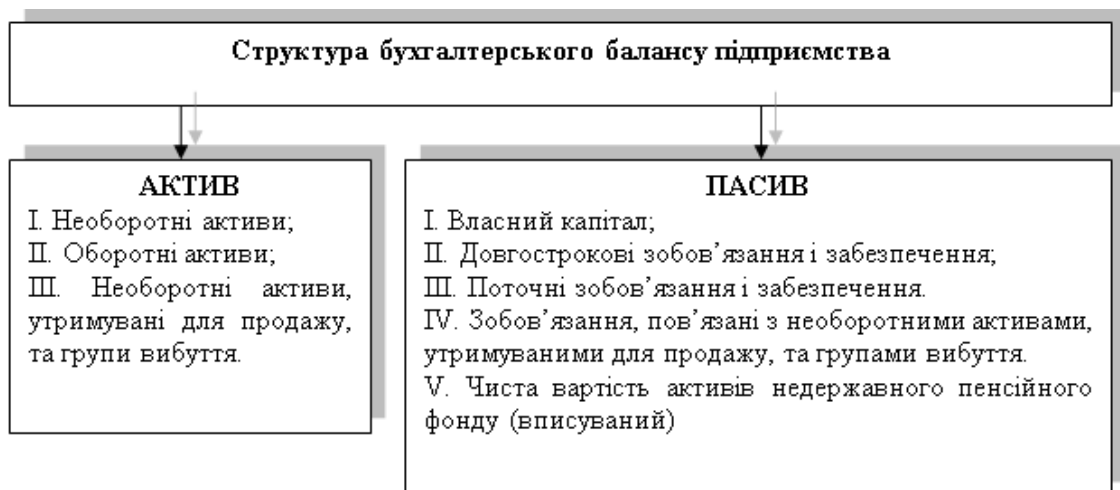
2.2 Методика формування показників фінансової звітності

Основним документом, що визначає методичні підходи до формування показників фінансової звітності є «Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності» № 433 (далі – Методрекомендації № 433). Обсяг інформації, що розкривається у фінансовій звітності визначається самостійно суб'єктом господарювання з дотриманням встановлених критеріїв та вимог до статей фінансових звітів. Зокрема у Методрекомендаціях № 433 зазначено: «при складанні фінансових звітів підприємства можуть визначати склад статей, за якими розкривається інформація, а саме можуть не наводити статей, які передбачені у формах фінансової звітності, затверджених національними положеннями (стандартами), у разі якщо за ними відсутня інформація до розкриття (крім випадків, коли така інформація була в попередньому звітному періоді), а також включати до фінансових звітів додаткові статті у порядку, визначеному П(С)БО 1, у разі якщо стаття відповідає таким критеріям: інформація є суттєвою; оцінка статті може бути достовірно визначена» [23]

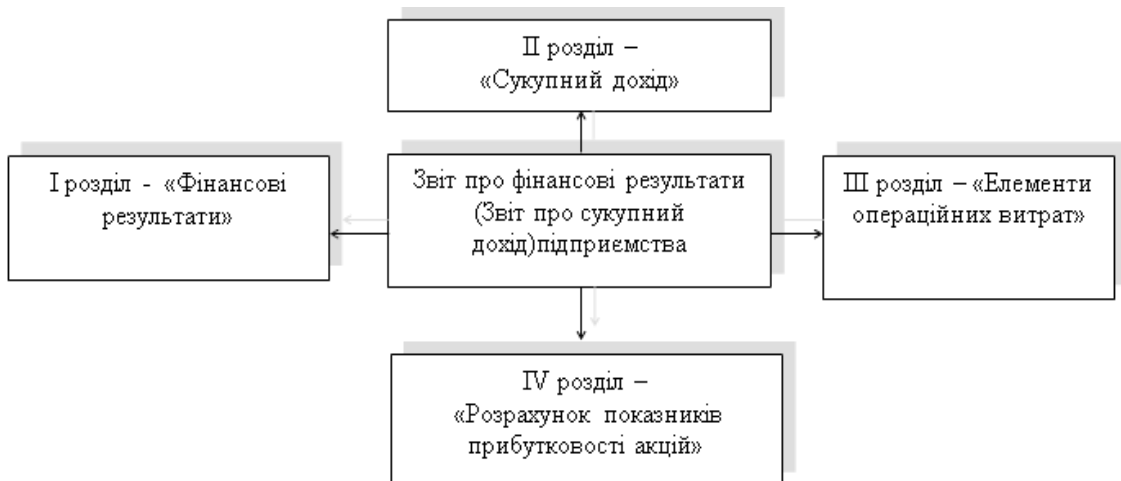
Досліджуване підприємство ТОВ «АГРО-ПАРК», відповідає вимогам за якими воно належить до малих підприємств тому фінансову звітність подає за формою «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» (у складі Балансу ф.1-м та Звіту про фінансові результати ф.2-м), тому в даному питанні основна увага буде приділені методиці складання зазначених двох форм звітності. Однак, зважаючи на те, що малі підприємства за власним бажанням, можуть

подавати фінансову звітність за повним набором форм, вважаємо за доцільне також коротко розкрити методику формування показників й інших форм фінансової звітності (ф.3, ф.4, ф.5).

Вважаємо, що варто розглянути чи існують суттєві відмінності у структурі та методиці заповнення Балансу (ф.1), Звіту про фінансові результати (ф.2) та «Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва» (у складі ф.1-м та ф.2-м). Зміст та структура даних звітів ф.1 та ф.2 передбачена П(С)БО 1 та представлена на рисунках 2.4 та 2.5.

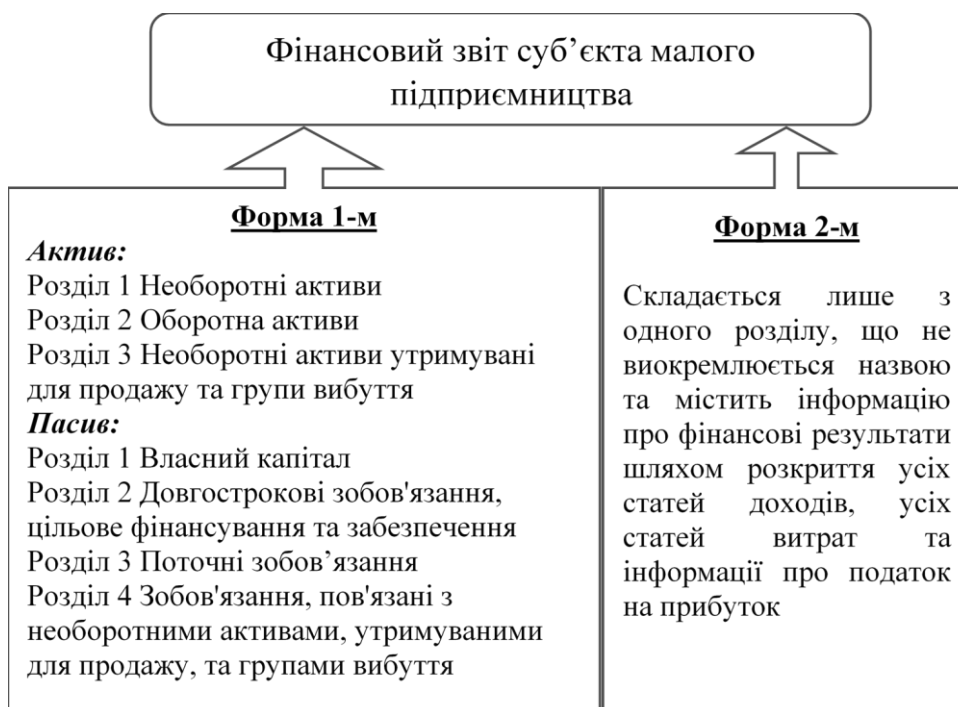

Рис. 2.4. Структура балансу (ф.1)

Рис. 2.5. Структура «Звіту про фінансові результати» (ф.2)

Вимоги щодо структури та особливостей оприлюднення інформації щодо «Фінансового звіту малого підприємництва» містяться у П(С)БО 25 [37]. Відповідно до нього структура даного звіту наступна (рисунок 2.6).

Рис. 2.6. Структура «Фінансового звіту малого підприємництва»

Для заповнення форм фінансової звітності важливо дотримуватись таких вимог як терміни подання звітності, одиниці виміру, елементи звітності, суттєвість інформації. Звітність малого підприємства за формами 1-м та 2-м подається щоквартально. Суттєвою її відмінність від повної звітності є те, що одиницями виміру для даних форм є тисячі гривень з одним десятковим знаком після коми. Основним елементом фінансової звітності є стаття. Стаття відображається у Балансі чи Звіті про фінансові результати якщо вона розкриває суттєву інформацію і її оцінка є достовірною (тобто величина активів чи зобов'язань є чітко визначеною).

Баланс є першою і головною формою фінансової звітності будь-якого суб'єкта господарювання, оскільки саме дана форма містить інформацію про величину майна підприємства його власного капіталу та залучених коштів. За інформацією представленою в балансі усі зацікавлені сторони мають змогу оцінити не лише величину активів а й динаміку його ділової активності, рівень платоспроможності та фінансової стійкості підприємства.

Джерелом інформації для заповнення балансу є регістри бухгалтерського обліку – Головна книга або Оборотно-сальдова відомість. Для відображення в балансі береться інформація за дебетовим або кредитовими залишками на рахунках. Статті балансу поділяються на основні (інформація для них переноситься з сальдо відповідного рахунку), уточнюючі (інформація для їх заповнення переноситься з рахунків бухгалтерського обліку, але дані статті використовуються лише для визначення величини розрахункових статей) розрахункові (заповнюються як сума або різниця основної та розрахункової статей).

Як правило для заповнення розділів Балансу використовуються сальдо за рахунками відповідного класу рахунків. Наприклад, для заповнення Розділу Необоротні активи - береться інформація з рахунків першого класу, для заповнення Розділу Оборотні активи береться інформація з рахунків оборотних активів – другий та третій клас рахунків і т. д. Але така відповідність не завжди зберігається, є й винятки. Детальна методика заповнення Балансу з деталізацією рахунків, що для цього використовуються та характеристикою статей наведено в додатку Г.

Звіт про фінансові результати розкриває інформацію про доходи та витрати підприємства від усіх видів діяльності та про величину фінансового результату (прибутку або збитку) на кінець звітного періоду. Даний звіт дає змогу оцінити від яких саме видів діяльності підприємство отримує найбільші доходи, які мають визначальний вплив на фінансовий результат. Як бачимо з рисунку 2.6 структура ф.2-м суттєво відрізняється від ф.2. Звіт про фінансові

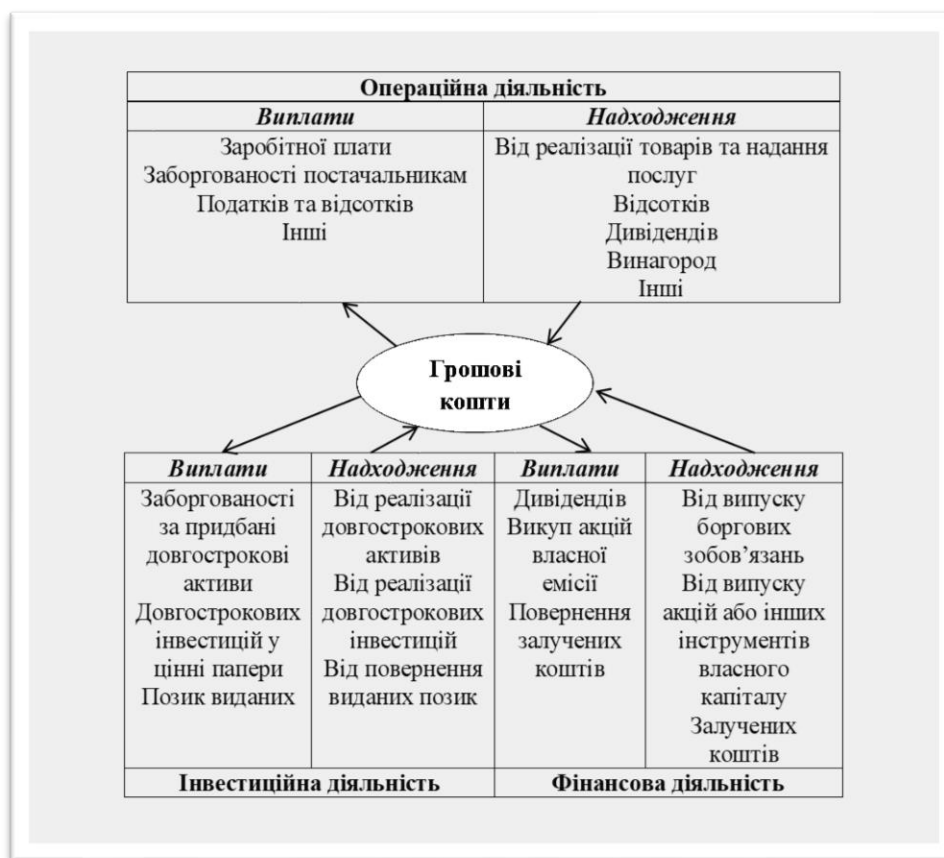
результати для малих підприємств має у своїй структурі лише один розділ, в якому розкривається інформація про фінансові результати. Вимоги щодо одиниць виміру та розкриття статей ті ж самі, що і до Балансу. У звіті наводиться інформація про всі доходи отримані підприємством і відповідно про всі витрати, понесені для отримання цих доходів. Доходи та витрати не діляться за видами діяльності оскільки малі підприємства, в основному займаються одним видом діяльності, яка є основною.

Джерелами інформації для заповнення є обороти на рахунках доходів та витрат (7 та 9 клас рахунків). Узагальнено алгоритм визначення фінансового результату включає сумування інформації про всі доходи отримані підприємством за звітний період. Загальна сума доходів зменшується на суму витрат, та величину податку на прибуток. Якщо сума доходів переважає суму витрат – підприємство прибуткове, якщо ж навпаки – збиткове. Детальна послідовність заповнення Звіту про фінансові результати наведена у додатку Д.

Як зазначалось вище, суб'єкти малого підприємництва можуть подавати фінансову звітність за повним набором форм. У такому випадку до складу фінансової звітності буде включатись ще Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал та Примітки до фінансових звітів. На відміну від попередніх двох форм ці звіти є виключно річними формами звітності. Великий період звітування дещо ускладнює заповнення даних форм через великі обсяги інформації, яку необхідно опрацювати. Для фінансової звітності, яка заповнюється в повному обсязі використовується одиниця виміру - тисячі гривень без десяткових знаків. Вимогою для включення статей до тої чи іншої форми є суттєвість інформації, яка відображається у даній статті та її достовірна оцінка.

Звіт про рух грошових коштів заповнюється в розрізі видів діяльності. В даному звіті розкривається інформація про надходження та витрачання грошових коштів та їх залишок у користуванні підприємства на кінець

звітнього періоду. Схема руху грошових потоків представлена на рисунку 2.7.

Рис. 2.7. Рух грошових потоків на підприємстві

Важливою особливістю ф.3 є використання двох методів для його заповнення – прямого та непрямого. Дані методи передбачені П(С)БО 1 і суб'єкт господарювання повинен обрати один з них, шляхом фіксування цього вибору в Наказі про облікову політику і використовувати його впродовж усього періоду діяльності підприємства. Прямий метод заповнення Звіту передбачає що для формування статей використовується інформація безпосередньо з рахунків бухгалтерського обліку (рах.30, 31, 33, 351). Непрямий метод передбачає, що для заповнення статей звіту крім інформації з рахунків використовуються ще дані з ф.1 та ф.2. Детальна методика заповнення «Звіту про рух грошових коштів» наведено в додатку Е.

Наступною формою звітності є «Звіт про власний капітал» ф.4. Мета даного звіту надати повну інформацію про зміни у структурі власного капіталу. Звіт заповнюється лише як річна форма звітності. Форма 4 має

специфічну структуру - шахової таблиці, по вертикалі розміщуються статті, які відображають зміни в капіталі, по горизонталі – види власного капіталу. Джерелом інформації для заповнення звіту є рахунки обліку капіталу (клас 4). Інформація з даного звіту фактично дає детальне розшифрування Розділу 1 Балансу підприємства. Методика заповнення представлена у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

Методика заповнення «Звіту про власний капітал»

№ з/п	Найменування статті Звіту	Код рядка	Джерело інформації
1	Залишок на початок року	4000	Ряд. 4300 граф 3-10 форми N 4 за попередній рік
2	Коригування: Зміна облікової політики	4005	Оборот Дт 441, 442 - Кт рахунків класів 1-3, 5, 6
			Оборот Дт рахунків класів 1-3, 5, 6 - Кт 441, 442
			Обороти за рахунками 40, 41, 42, 43, 45, 46
	<i>Виправлення помилок</i>	4010	Оборот Дт 441, 442 - Кт рахунків класів 1-3, 5, 6
			Оборот по Дт рахунків класів 1-3, 5, 6 - Кт 441, 442
			Обороти за рахунками 40, 41, 42, 43, 45, 46
3	Скоригований залишок на початок року	4095	Ряд. 4000 ± ряд. 4005 ± ряд. 4010± ряд. 4090 (графи 3-10 Звіту)
4	Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	Оборот Дт 79 - Кт 441 або (Дт 442 - Кт 79)
5	Розподіл прибутку: Виплати власникам	4200	Оборот Дт 443 - Кт 671
	Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	ОборотДт 443 - Кт 40
	Відрахування до резервного капіталу	4210	Оборот Дт 443 - Кт 43
6	Внески учасників: Внески до капіталу	4240	Обороти Дт 46 -Кт 40, 41, 421; Дт рахунків активів -Кт 41
	Погашення заборгованості з капіталу	4245	Обороти Дт рахунків активів - Кт 46; Дт 671 - Кт 46
7	Вилучення капіталу: Викуп акцій	4260	Обороти Дт 45 -Кт 30, 31, 34, 672
	Перепродаж викуплених акцій	4265	Обороти Дт 30, 31, 443, 421 - Кт 45; Дт 30, 31 - Кт 421
	Анулювання викуплених акцій	4270	Обороти Дт 40, 443, 421 - Кт 45; Дт 45 - Кт 421
	Вилучення частки в капіталі	4275	Обороти Дт 40, 441 - Кт 672 Дт 672 - Кт 441
8	Інші зміни в капіталі	4290	Оборот Дт 43 - Кт 442
			Оборот Дт 10-12, 14-16 - Кт 424
			Обороти Дт 424 -Кт 641, 745, 441; Дт 424 - Кт 441
9	Разом змін у капіталі	4295	Сума рядків 4100-4290 Звіту
10	Залишок на кінець року	4300	Алгебраїчна сума за рядками 4095 і 4295 Звіту

Отже, фінансова звітність підприємства, з огляду на великий масив даних, які вона розкриває, є важливим інструментом в процесі прийняття управлінських рішень. Використовується вона не лише менеджментом підприємства, а й багатьма зовнішніми користувачами, які зацікавлені в результатах роботи конкретного підприємства.

Окрім розглянутих форм фінансової звітності, важливе місце для оцінки підприємства мають також й інші види звітності інформацію про які детально розкриємо у наступному питанні.

2.3. Методика складання інших форм звітності підприємства

Одним з важливих нововведень Закону № 996-XIV є Звіт про управління. Даний звіт – «це документ, що містить фінансову та нефінансову інформацію, яка характеризує стан і перспективи розвитку підприємства та розкриває основні ризики і невизначеності його діяльності»[17].

Відповідно до законодавчих вимог, практика складання та подання такого звіту започаткована у вітчизняній системі звітності у 2018 році. Звіт про управління є доволі незвичним для бухгалтерів практиків, оскільки відсутня форма подання такого звіту та методика його заповнення. Хоча Міністерством фінансів і були затверджені Методрекомедації № 982, вони не мають нормативного характеру, а є лише набором рекомендацій стосовно того яка саме інформація буде доречною у даному звіті (див рисунок 2.8.).

Варто також відмітити, що для малих підприємств до яких відноситься досліджуване ТОВ «АГРО-ПАРК» складання та оприлюднення даного звіту в складі фінансової звітності не є обов'язковим, а лише за бажанням суб'єкта господарювання і, як показує практика, малі підприємства його не подають.

Організаційна структура та опис діяльності підприємства	<ul style="list-style-type: none"> • сфера діяльності за географічним розташуванням та галузевим спрямуванням; • стратегія та цілі діяльності підприємства; • інформація про продукцію та послуги; • ринкова частка підприємства в тих сегментах, у яких воно здійснює діяльність;
Результати діяльності	<ul style="list-style-type: none"> • динаміка розвитку підприємства протягом звітного періоду; • збільшення / зменшення обсягу реалізованих товарів і послуг та цін на них; • впровадження нової продукції та / або послуг або припинення виробництва окремої продукції та/або послуг
Ліквідність та зобов'язання	<ul style="list-style-type: none"> • основні джерела забезпечення ліквідності (активи, які забезпечують своєчасне виконання зобов'язань); • наявні зобов'язання, їх види та строки їх погашення, умовні зобов'язання, їх види та оцінка їх можливого впливу на ліквідність; • фактори, які впливають або в подальшому можуть вплинути на ліквідність
Екологічні аспекти	<ul style="list-style-type: none"> • інформація щодо впливу діяльності підприємства на навколишнє середовище; • заходи з охорони довкілля і зменшення впливу діяльності підприємства на навколишнє середовище; • показники, що характеризують раціональне використання води; управління відходами; викиди парникових газів; споживання енергії тощо
Соціальні аспекти та кадрова політика	<ul style="list-style-type: none"> • загальна кількість працівників та частка жінок на керівних посадах; • засоби заохочення (мотивації) працівників; • заходи з охорони праці та безпеки; • навчання та освіта персоналу тощо
Ризики	<ul style="list-style-type: none"> • політика щодо управління операційними та фінансовими ризиками (ринковий ризик, кредитний ризик, ризик ліквідності); • підходи та інструменти, які використовує підприємство для зменшення впливу ризиків на його діяльність
Дослідження та інновації	<ul style="list-style-type: none"> • інформація про дослідження, інноваційну діяльність та розробки, які проводить підприємство; • обсяг витрат на такі заходи та їх вплив на діяльність підприємства
Фінансові інвестиції	<ul style="list-style-type: none"> • інформація про фінансові інвестиції підприємства у цінні папери інших підприємств, фінансові інвестиції в асоційовані та дочірні підприємства тощо
Перспективи розвитку	<ul style="list-style-type: none"> • інформація про перспективи подальшого розвитку підприємства з огляду на ризики та виклики при здійсненні діяльності

Рис. 2.8. «Зміст розділів Звіту про управління»

На нашу думку, Звіт про управління, доцільно впровадити в склад звітності досліджуваного ТОВ «АГРО-ПАРК». З огляду на вимоги до

інформації, що повинна розкриватись у даному звіті він має стратегічне значення для розвитку підприємства. Цей звіт є свого роду «рекламою» для підприємства яке його подає. Відсутність чітко регламентованих статей дає можливість суб'єкту господарювання показати найкращі сторони його діяльності, зацікавити інвесторів та залучити якомога більше контрагентів для подальшої співпраці та розширення господарської діяльності з метою максимізації прибутку.

Наступним обов'язковим видом звітності яку подає досліджуване підприємство є статистична звітність. У широкому розумінні, статистична звітність – це звітність, яку складають суб'єкти господарювання і яка надає інформацію органам державної статистики для оцінки стану та розвитку економіки держави і планування статистичних показників [6].

Форми, терміни подання та методика складання статистичної звітності визначаються нормативними документами затвердженими Державним комітетом статистики. Цей вид звітності має найбільшу кількість форм та найчастіше подається суб'єктами господарювання. Разом з тим, кожен суб'єкт господарювання складає та подає лише ті форми статистичної звітності, які розкривають інформацію конкретно про його діяльність залежності від виду діяльності та форми власності. Так, наприклад, якщо досліджуване підприємство працює за видом діяльності - виробництво м'яса, то воно подає лише ту статистику, що стосується промислового виробництва і в жодному разі не буде заповнювати форми призначені для сільського господарства, торгівлі і т. д.

Статистичні звітність, як і фінансова складається та подається в електронній формі з використанням спеціалізованих програмних продуктів. Джерелами інформації для заповнення форм статистичної звітності є дані реєстрів бухгалтерського обліку та первинних документів. Особливістю даної звітності є те, що окремі форми містять інформацію не лише у вартісних, а у в натуральних вимірниках, або лише в натуральних вимірниках. Якщо

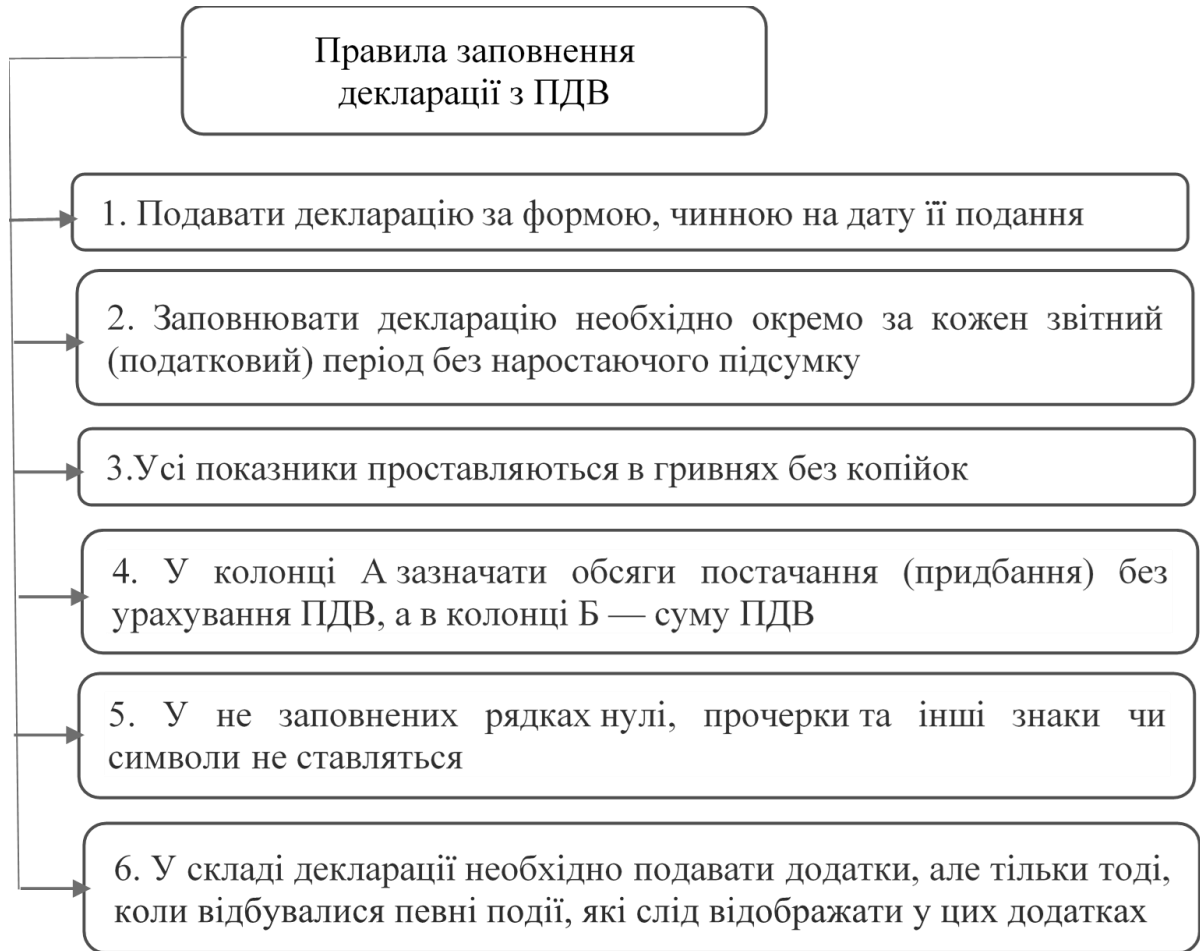
інформація представлена у вартісних вимірниках, то вони можуть різні, залежно від форми, наприклад, тис. грн., або грн. До форм статистичної звітності, які подає досліджуване ТОВ «АГРО-ПАРК» належать наступні, що представлені у додатку И.

Щодо податкової звітності, то тут теж присутній індивідуальний набір форм за якими звітує суб'єкт господарювання в залежності від обраної системи оподаткування, галузі діяльності та форми власності. Досліджуване підприємство зареєстроване як платник ПДВ, тому основними формами податкової звітності будуть Декларація з ПДВ та Декларація з податку на прибуток. Крім того, подається звітність за іншими видами загальнодержавних та місцевих податків та зборів платниками яких є підприємство.

У питанні 2.1. зазначалось, що найдоступнішим безкоштовним сервісом, який можна використовувати для складання та подання податкової звітності є «Особистий електронний кабінет платника податків». Для заповнення декларації з ПДВ основним джерелом інформації є підтверджуючі документи про нараховану та сплачену суму даного податку. Таким документом є податкова накладна. Лише за наявності підтвердженої електронної податкової накладної від продавця, яка «підтягується» в електронний кабінет підприємство може визнати суму податкового кредиту. Так само податкову накладну будуть вимагати у підприємства усі покупці, і ці накладні будуть підтвердженням для виникнення податкових зобов'язань. Базою для нарахування ПДВ буде сума, що є різницею між податковим зобов'язанням та податковим кредитом. Детальна методика заповнення декларації ПДВ представлена у наказі Мінфіну №21 [28], яким встановлено певні вимоги до заповнення декларації (рис. 2.9).

Чинна форма декларації на сьогоднішній день містить – вступну частину, три розділи та вісім додатків. Щодо кожного структурного елементу є свої вимоги заповнення. Варто відмітити що найбільш трудомісткою

частиною є саме заповнення додатків. Джерелами інформації для заповнення даної звітності є дані бухгалтерського обліку, підтверджені податковими накладними, коригувальними розрахунками та митними деклараціями.

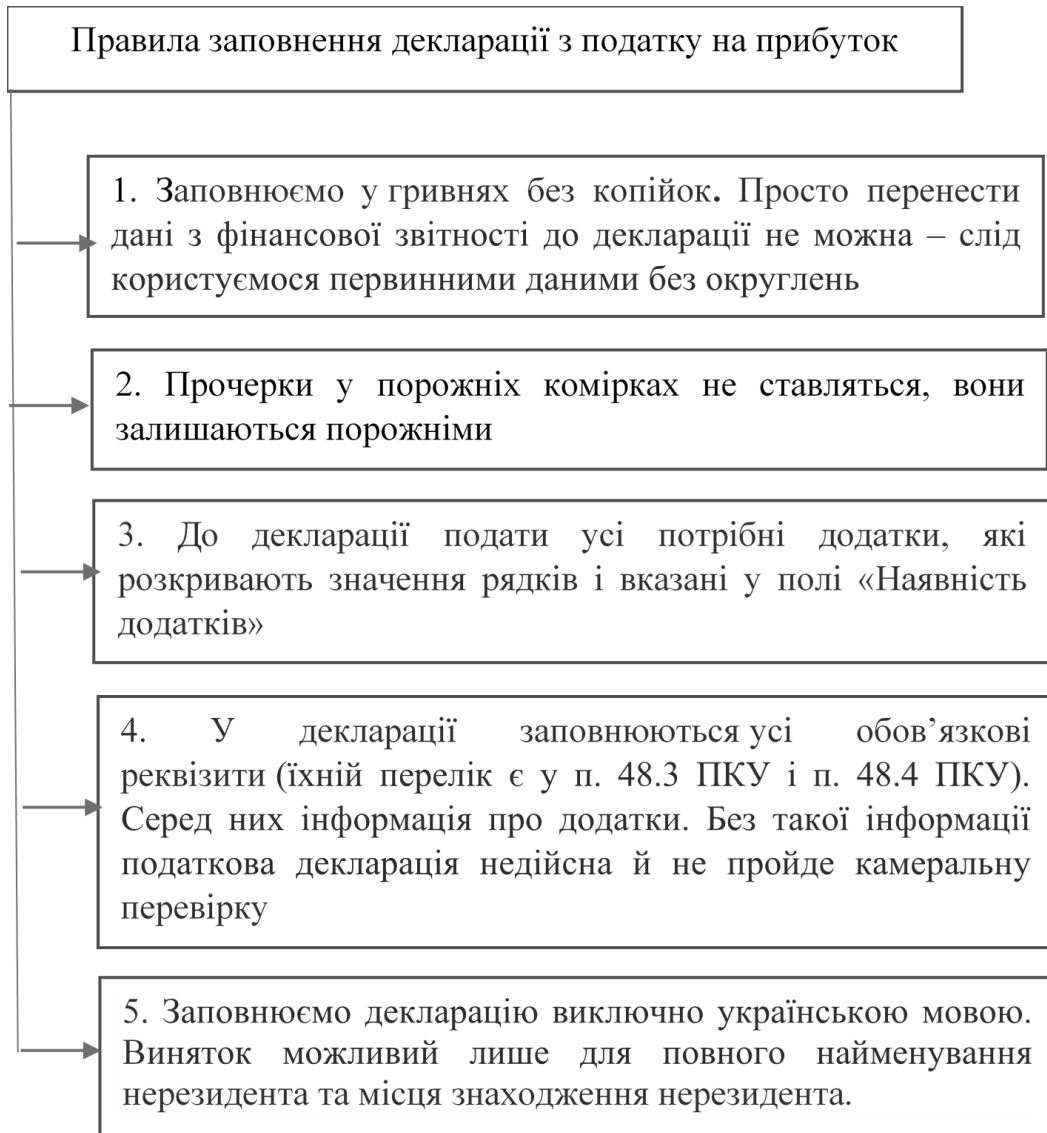

Рис. 2.9. Вимоги до заповнення декларації з ПДВ

Декларація з податку на прибуток є основним видом податкової звітності, яку заповнюють та подають усі суб'єкти господарювання. Форма декларації затверджена наказом Мінфіну № 897 [29] останні зміни до якого вносились 2021 року і є дійними на даний час.

Інформаційною базою для заповнення декларації є дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності, а також корегування на податкові різниці.

Декларація з податку на прибуток, як і попередня, також має значну кількість додатків. Важливо, що обов'язковим додатком до декларації є фінансова звітність. Правила заповнення декларації представлені на рисунку 2.10.

Рис. 2.10. Вимоги до заповнення декларації з податку на прибуток

Перелік інших форм податкової звітності що подається суб'єктами господарювання наведено у додатку К.

Отже, статистична та податкова звітність підприємства налічує значну кількість різноманітних форм, що потребують встановлених методик та

правил їх заповнення, що викладені в нормативно-правових актах та є обов'язковими до застосування. Суб'єкти господарювання в залежності від виду діяльності та обраної системи оподаткування самостійно визначають перелік форм статистичної та податкової звітності за якими їх необхідно звітувати.

2.4 Аудит звітності та використання його результатів

Звітність підприємства є важливим джерелом інформації про майновий та фінансовий стан підприємства, а також про його роль в процесі розвитку національної економіки. Саме тому її показники повинні піддаватись постійному контролю. Найбільшої уваги потребує саме фінансова звітність оскільки вона є об'єктом зацікавленості усіх груп стейкхолдерів. На законодавчому рівні закріплено необхідність оприлюднення фінансової звітності разом з аудиторським висновком.

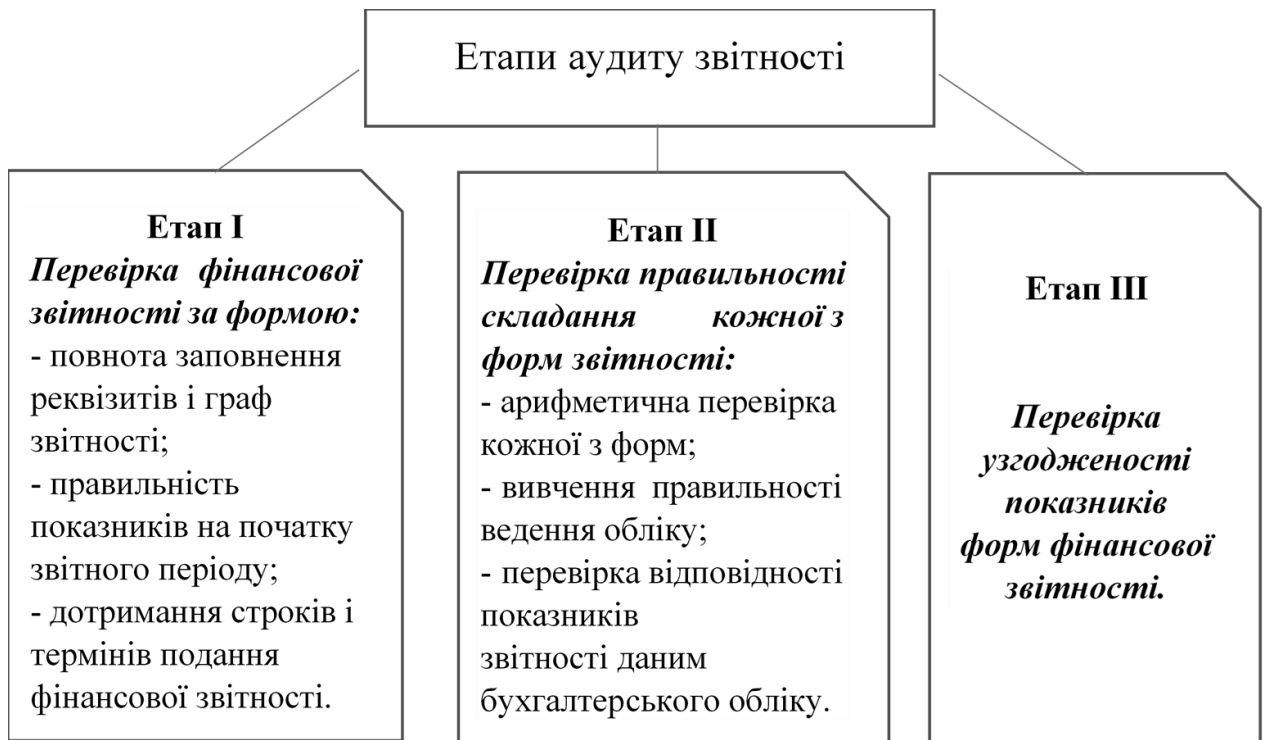
Метою аудиту фінансової звітності є забезпечити достовірність її показників та надати рекомендації щодо усунення виявлених недоліків в процесі перевірки звітності. Відповідно до Закону № 2258-VIII «аудит фінансової звітності - аудиторська послуга з перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності юридичної особи або представництва іноземного суб'єкта господарювання, або іншого суб'єкта, який подає фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність групи, з метою висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність в усіх суттєвих аспектах вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів фінансової звітності або іншим вимогам» [18].

Аудит фінансової звітності проводять сертифіковані аудиторі або ж

аудиторські фірми. Процес аудиторської перевірки поділяється на три основні етапи: підготовчий – ознайомлення з інформацією про підприємство та особливостями його діяльності, з результатами попередніх перевірок, формування плану аудиту; поточний – безпосереднє проведення аудиторської перевірки; заключний – складання та подання аудиторського висновку.

Власне перевірка звітності, як така, відбувається на поточному етапі, який також умовно можна поділити на кілька частин, в залежності від виконуваних аудитором робіт (див. рис. 2.11.)

Рис. 2.11. Послідовність аудиту фінансової звітності

Джерелами інформації для проведення перевірки є не лише форми звітності, а й облікові регістри та первинні документи на підставі яких звітність складається. В своїй роботі аудитор керується положеннями як вітчизняних так і міжнародних законодавчих та нормативно-правових актів, що регулюють ведення обліку та складання звітності суб'єктами

господарювання.

Детальні аудиторські процедури та можливі помилки, що виявляють в процесі проведення аудиторської перевірки представлено в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Мета та процедури аудиту фінансової звітності

Форма фінансової звітності	Процедури аудиту
Баланс	1) перевірка реальності існування активів, зобов'язань та права власності на них; 2) перевірка правильності визнання та оцінки активів, зобов'язань і власного капіталу; 3) оцінка стану збереження та ефективності використання активів; 4) інспекція правильності документального оформлення та відображення в обліку операцій щодо активів, зобов'язань і власного капіталу клієнта; 5) перевірка правильності нарахування амортизації на об'єкти необоротних активів; 6) перевірка своєчасності проведення інвентаризації активів та зобов'язань та правильності відображення інвентаризаційних різниць; 7) перевірка достовірності відображення інформації щодо активів, зобов'язань та власного капіталу у балансі клієнта.
Звіт про фінансові результати	1) інспекція обсягів реалізації активів та визнання доходів і витрат звітного періоду; 2) перевірка правильності класифікації та оцінки доходів, витрат і фінансових результатів в розрізі видів діяльності клієнта; 3) перевірка правомірності відображення в системі рахунків бухгалтерського обліку доходів та витрат; 4) порядок їх відображення у звіті про фінансові результати; 5) аналіз структури доходів та витрат з метою визначення ефективності діяльності клієнта; 6) виявлення фактів надзвичайних доходів та витрат та перевірка правильності їх обліку; 7) контроль за правильністю визначення та відображення у звіті про фінансові результати податку на прибуток.
Звіт про рух грошових коштів	1) оцінка правильності і доцільності класифікації грошових потоків в розрізі операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства-клієнта; 2) інспекція господарських операцій клієнта стосовно того, чи не включено до складу операції, що пов'язані із внутрішніми змінами у складі грошових коштів та негрошові операції (наприклад, операції з отримання активів на умовах фінансової оренди, бартерні операції, придбання активів шляхом емісії акцій, придбання активів за рахунок позики тощо); 3) перевірка правильності визначення чистого руху грошових коштів у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності; 4) оцінка правильності підрахунку показника чистого руху грошових коштів за звітний період; 5) аналіз руху грошових потоків за звітний період та визначення динаміки і тенденції отримання грошових коштів у майбутньому.
Звіт про власний капітал	1) перевірка законності оформлення установчих документів для здійснення підприємницької діяльності; 2) перевірка чи види діяльності клієнта відповідають статутним вимогам; 3) оцінка правомірності та законності внесення учасниками внесків до капіталу; 4) інспектування законності і своєчасності внесення змін в засновницькі документи та перевірка відображення таких змін в системі рахунків бухгалтерського обліку; 5) контроль за правомірністю розподілу прибутку; 6) перевірка достовірності звіту про власний капітал.

Отже, необхідність проведення аудиту фінансової звітності передбачено вимогами чинного законодавства. Його метою є оприлюднення достовірної та неупередженої інформації про майнові та фінансові активи суб'єктів господарювання для вільного користування усіма зацікавленими сторонами.

Висновки до розділу 2

Важливим елементом процесу підготовки звітності є дотримання усіх вимог та правил обліку, а також дотримання формальних вимог до заповнення документів, які також відіграють важливу роль в процесі ідентифікації суб'єкта господарювання. Досліджуване підприємство ТОВ «АГРО-ПАРК», відповідає вимогам за якими воно належить до малих підприємств тому фінансову звітність подає за формою «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» (у складі Балансу ф.1-м та Звіту про фінансові результати ф.2-м). Вимоги щодо структури та особливостей оприлюднення інформації щодо «Фінансового звіту малого підприємництва» містяться у П(С)БО 25 та Порядку подання фінансової звітності.

Одним з важливих нововведень в системі звітності є Звіт про управління. Відповідно до законодавчих вимог, практика складання та подання такого звіту започаткована у вітчизняній системі звітності у 2018 році. Звіт про управління є доволі незвичним для бухгалтерів практиків, оскільки відсутня форма подання такого звіту та методика його заповнення. Для малих підприємств до яких відноситься досліджуване ТОВ «АГРО-ПАРК» складання та оприлюднення даного звіту в складі фінансової звітності не є обов'язковим, а лише за бажанням суб'єкта господарювання і, як показує практика, малі підприємства його не подають. На нашу думку, Звіт про управління, доцільно впровадити в склад звітності досліджуваного ТОВ

«АГРО-ПАРК». З огляду на вимоги до інформації, що повинна розкриватись у даному звіті він має стратегічне значення для розвитку підприємства. Цей звіт є свого роду «рекламою» для підприємства яке його подає. Відсутність чітко регламентованих статей дає можливість суб'єкту господарювання показати найкращі сторони його діяльності, зацікавити інвесторів та залучити якомога більше контрагентів для подальшої співпраці та розширення господарської діяльності з метою максимізації прибутку.

Форми, терміни подання та методика складання статистичної звітності визначаються нормативними документами затвердженими Державним комітетом статистики. Цей вид звітності має найбільшу кількість форм та найчастіше подається суб'єктами господарювання. Разом з тим, кожен суб'єкт господарювання складає та подає лише ті форми статистичної звітності, які розкривають інформацію конкретно про його діяльність залежності від виду діяльності та форми власності.

Щодо податкової звітності, то тут теж присутній індивідуальний набір форм за якими звітує суб'єкт господарювання в залежності від обраної системи оподаткування, галузі діяльності та форми власності. Досліджуване підприємство зареєстроване як платник ПДВ, тому основними формами податкової звітності будуть Декларація з ПДВ та Декларація з податку на прибуток. Крім того, подається звітність за іншими видами загальнодержавних та місцевих податків та зборів платниками яких є підприємство.

Звітність підприємства є важливим джерелом інформації про майновий та фінансовий стан підприємства, а також про його роль в процесі розвитку національної економіки. Саме тому її показники повинні піддаватись постійному контролю. Найбільшої уваги потребує саме фінансова звітність оскільки вона є об'єктом зацікавленості усіх груп стейкхолдерів. На законодавчому рівні закріплено необхідність оприлюднення фінансової звітності разом з аудиторським висновком

РОЗДІЛ 3

КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «АГРО-ПАРК»

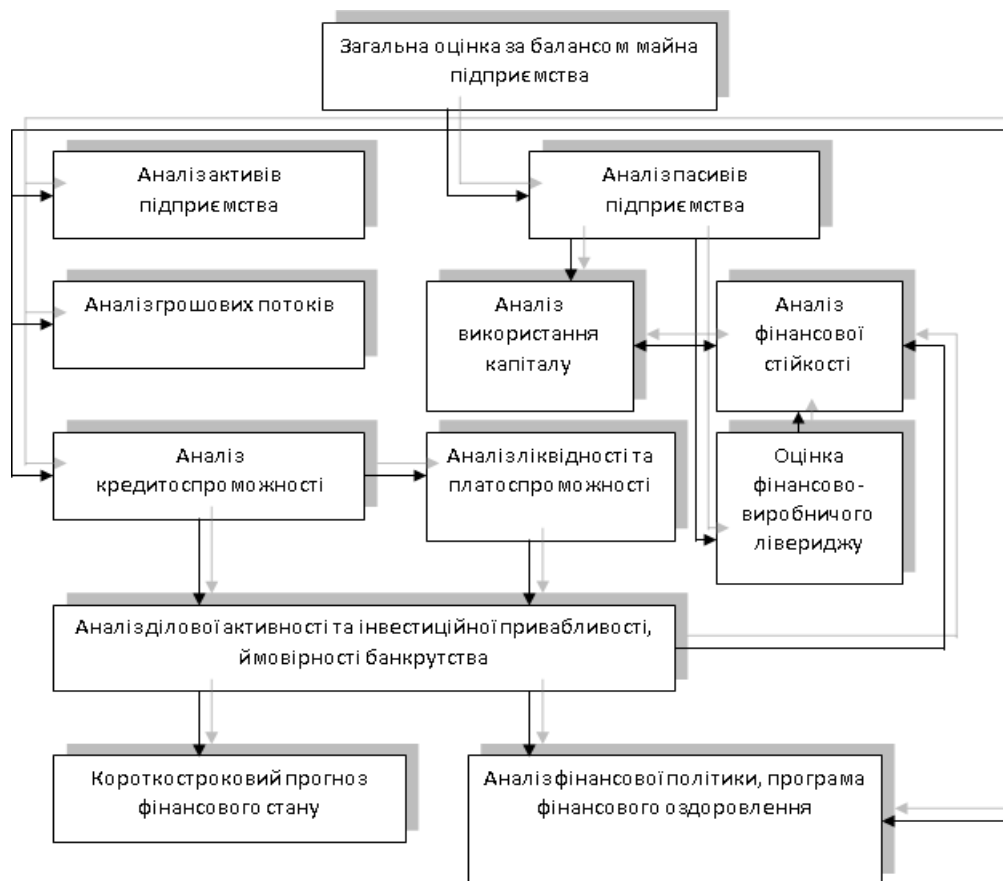
3.1. Мета, завдання та джерела інформації фінансового аналізу підприємства

Фінансово-господарську діяльність підприємства необхідно періодично аналізувати та оцінювати. Така оцінка проводиться з метою визначення динаміки розвитку господарських процесів та фінансових результатів діяльності, а також господарських та фінансових відносини з партнерами. Інструментом для проведення такої оцінки є комплексний аналіз підприємства.

Мета та завдання аналізу визначаються в залежності від специфіки діяльності та його стратегічних цілей. Джерелами інформації для проведення комплексного аналізу є фінансова, статистична та податкова звітність підприємства, а також, за потреби аналітичні дані бухгалтерського обліку.

Найбільш інформативною формою звітності, що використовується для аналітичних розрахунків є Баланс підприємства. Інформація, що розкривається у його статтях дає змогу визначити стан активів підприємства та джерел їх утворення, динаміку та структуру майна, власного та залученого капіталу, а також рівень ділової активності підприємства. Інформація представлена у балансі дає змогу проводити вертикальний, горизонтальний аналіз та аналіз коефіцієнтів.

Оцінку фінансово-господарського стану підприємства за показниками балансу доцільно проводити за набором показників, що представлені на рисунку 3.1.

Рис. 3.1. Блок-схема комплексного аналізу підприємства

Для визначення та оцінки показників, представлених на схемі необхідно дотримуватись принципів проведення фінансового аналізу (рис. 3.2.) та використовувати науково-обґрунтовані методики.

Комплексність	охоплення всіх ланок і сторін діяльності підприємства
Системний підхід	підприємство розглядається як система взаємозв'язаних елементів, виявляється характер зв'язку між ними
Об'єктивність і точність	базою повинна бути достовірна і об'єктивна інформація, а висновки повинні обґрунтовуватися точними аналітичними розрахунками;
Плановість і систематичність	проводиться плановірно, а не від випадку до випадку
Оперативність	необхідність швидко проводити аналіз і ухвалювати відповідні управлінські рішення
Ефективність	витрати на проведення аналізу повинні давати багаторазовий ефект

Рис. 3.2. Принципи фінансового аналізу

Сучасні методики проведення фінансового аналізу є достатньо розкритими у науковій літературі та методичних джерелах. Вони включають: «горизонтальний (ретроспективний, часовий) аналіз, який передбачає порівняння фінансових показників з попередніми періодами з метою визначення тенденцій в розвитку; вертикальний - передбачає визначення структури основних фінансових показників з метою більш досконалого їх вивчення; факторний аналіз - передбачає оцінку впливу окремих факторів на підсумкові фінансові показники з метою визначення змін; порівняльний, що припускає зіставлення фінансових показників досліджуваного підприємства з середньо галузевими чи аналогічними показниками схожих підприємств».

Застосування зазначених методик буде розкрито у наступних питаннях для проведення оцінки фінансово-господарського стану досліджуваного ТОВ «АГРО-ПАРК».

3.2. Оцінка активів, пасивів та результатів діяльності ТОВ «АГРО-ПАРК»

У процесі господарської діяльності майно підприємства зазнає структурних змін. Це відбувається через нерівномірне вкладення капіталу в різні групи активів. Для ефективної господарської діяльності необхідно зберігати оптимальну структуру активів при якій буде достатня кількість оборотних коштів, а також структура пасивів повинна забезпечувати розумне співвідношення між власним та залученим капіталом. З метою підтримання оптимальних співвідношень у структурі майна та джерелах його утворення, необхідно періодично проводити аналіз динаміки та структури статей балансу

підприємства. У табл. 3.1. наводиться аналіз складу і структури активів підприємства.

Таблиця 3.1

Аналіз складу і структури майна ТОВ «АГРО-ПАРК»

Назва статті	На кінець 2019 року		На кінець 2020 року		На кінець 2021 року	
	тис. грн.	% до підсумку	тис. грн.	% до підсумку	тис. грн.	% до підсумку
I. Необоротні активи						
Незавершені капітальні інвестиції	453,2	2,4	-	-	54,1	0,2
Основні засоби	2489,1	13,3	6889,0	30,3	7974,5	28,6
первісна вартість	4460,7	-	9137,1	-	10595,9	-
знос	1971,6	-	2248,1	-	2621,4	-
Усього за розділом I	2942,3	15,7	6889,0	30,3	8028,6	28,8
II. Оборотні активи						
Запаси	3993,2	21,4	7527,8	33,0	8194,2	29,4
в т.ч. готова продукція	3470,9	-	6750,2	-	6859,7	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	8564,2	45,8	6224,8	27,3	5568,4	20,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	2600,1	13,9	185,7	0,8	1562,9	5,6
у тому числі з податку на прибуток	-	-	-	-	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	144,8	1,2	438,6	1,9	575,5	2,0
Гроші та їх еквіваленти	415,1	2,0	1470,2	6,4	3439,3	12,3
Витрати майбутніх періодів	-	-	22,6	0,1	430,1	1,9
Інші оборотні активи	-	-	-	-	-	-
Усього за розділом II	15717,4	84,3	15869,7	69,7	19770,1	71,2
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття						
Баланс	18659,7	100	22758,7	100	27798,7	100

Отже, результати проведених розрахунків свідчать що структура активів досліджуваного підприємства дещо змінилась. Зросла вдвічі частка

необоротних активів на 14,6 % у порівнянні з попереднім періодом. У структурі необоротних активів представлені на 2020 рік лише основні засоби. Щодо оборотних активів, незважаючи на те що їх частка дещо знизилась, структура їх покращилась. Так, значно зросла частка грошових коштів (на 4,4%), що позитивно впливає на рівень ліквідності підприємства. Позитивним є суттєве зниження частки дебіторської заборгованості: на 18,5% знизилась заборгованість за товари, роботи та послуги і на 13,1% знизилась заборгованість за розрахунками з бюджетом.

Аналіз структури майна підприємства необхідно доповнити аналізом динаміки складу і структури джерел фінансових ресурсів. Використовуючи дані табл. 3.2, виявимо основні тенденції в зміні джерел фінансування активів досліджуваного нами підприємства.

Таблиця 3.2

Склад і структура джерел фінансування ТОВ «АГРО-ПАРК»

Назва статті	На кінець 2019 року		На кінець 2020 року		На кінець 2021 року	
	тис. грн.	% до підсумку	тис. грн.	% до підсумку	тис. грн.	% до підсумку
I. Власний капітал						
Зареєстрований (пайовий) капітал	3000,0	16,0	3000,0	13,1	3000,0	10,8
Додатковий капітал	-	-	-	-	-	-
Резервний капітал	-	-	-	-	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	(104,7)	(0,5)	697,6	3,1	2942,9	10,6
Усього за розділом I	2895,3	15,5	3697,6	16,2	5942,9	21,4
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення						
	1723,2	9,2	5277,5	23,1	6515,1	23,4
III. Поточні зобов'язання і забезпечення						
Короткострокові кредити банків	258,6	1,4	-	-	1016,1	3,6

продовження таблиці 3.2

Поточна кредиторська заборгованість за:						
товари, роботи, послуги	1800,9	9,6	1966,6	8,6	463,0	1,6
розрахунками з бюджетом	107,3	0,7	149,5	0,7	155,5	0,5
у тому числі з податку на прибуток	-	-	-	-	107,7	0,5
розрахунками зі страхування	-	-	11,3	0,1	15,6	-
розрахунками з оплати праці	-	-	38,3	0,3	52,3	-
Інші поточні зобов'язання	11874,4	63,6	11617,9	51,0	13638,2	49,0
Усього за розділом III	14041,2	75,3	13783,6	60,7	15340,7	55,2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	-	-	-	-	-	-
Баланс	18659,7	100	22758,7	100	27798,7	100

Динаміка та структура джерел фінансування ТОВ «АГРО-ПАРК» теж зазнала деяких змін протягом досліджуваного періоду. Співвідношення між власним та залученим капіталом суттєво не змінилось (власний капітал зріс всього на 0,7%). А от структура залучених коштів зазнала суттєвіших змін. Частка довгострокових зобов'язань та забезпечень зросла на 13,9% у порівнянні з попереднім періодом. Поточні зобов'язання відповідно трохи знизились. Переважну більшість у структурі поточних зобов'язань протягом усього досліджуваного періоду займають інші поточні зобов'язання, на другому місці – поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги.

3.3 Аналіз платоспроможності підприємства та його результативних показників

Для аналізу фінансово-господарського стану підприємства необхідно не лише оцінити ефективність використання його активів, але й готовність підприємства виконувати свої зобов'язання та вкладати ресурси у подальший розвиток. З цією метою проводять аналіз платоспроможності. Ключовими коефіцієнтами для такої оцінки є коефіцієнти ліквідності. На нашу думку, для ефективної оцінки стану ліквідності підприємства доцільно розрахувати та проаналізувати динаміку наступних коефіцієнтів ліквідності.

«Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт покриття)», динаміка даного показника характеризує величину усіх поточних активів, які можуть покрити усі поточні зобов'язання. Нормативні межі даного показника повинні бути більше 1, тобто на 1 грн. зобов'язань повинно припадати мінімум 1 грн. активів, а в ідеалі – вартість активів повинна бути суттєво більшою.

Формула розрахунку коефіцієнта наступна:

$$K_{пл} = \frac{OA}{ПЗ} \quad (3.1)$$

де: OA – оборотні активи,

ПЗ – поточні зобов'язання.

Визначимо даний коефіцієнт за досліджуваний період для ТОВ «АГРО-ПАРК».

$$\text{За 2019 рік: } \frac{15717,4}{14041,2} = 1,12$$

$$\text{За 2020 рік: } \frac{15869,7}{13783,6} = 1,15$$

$$\text{За 2021 рік: } \frac{19770,1}{15340,7} = 1,28$$

«Коефіцієнт швидкої ліквідності», дозволяє визначити скільки оборотних активів (крім запасів) є у підприємства на даний момент для покриття зобов'язань. Коефіцієнт розраховується за формулою:

$$K_{in} = \frac{(OA - B3)}{ПЗ} \quad (3.2)$$

де: B3 – виробничі запаси.

Визначимо даний коефіцієнт за досліджуваний період.

$$\text{За 2019 рік: } \frac{15717,4 - 3993,2}{14041,2} = 0,83$$

$$\text{За 2020 рік: } \frac{15869,7 - 7527,8}{13783,6} = 0,61$$

$$\text{За 2021 рік: } \frac{19770,3 - 8194,}{15340,7} = 0,75$$

Для визначення величини активів, яким ми можемо негайно покрити існуючі зобов'язання використовують «коефіцієнт абсолютної ліквідності». Інакше кажучи, даний коефіцієнт показує, яку величину зобов'язань ми можемо негайно покрити грошовими коштами, які на даний момент є у володінні підприємства. Коефіцієнт розраховується за формулою:

$$K_{an} = \frac{ГК}{ПЗ} \quad (3.3)$$

де: ГК – грошові кошти.

Визначимо даний коефіцієнт за досліджуваний період.

$$\text{За 2019 рік: } \frac{415,1}{14041,2} = 0,03$$

$$\text{За 2020 рік: } \frac{1470,2}{13783,6} = 0,11$$

$$\text{За 2021 рік: } \frac{3439,3}{15340,7} = 0,22$$

Динаміка коефіцієнтів ліквідності підприємства впродовж трьох років представлена в таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Динаміки показників ліквідності ТОВ «АГРО-ПАРК»

№ з/п	Показник	Норм. знач.	2019 рік	2020 рік	2021 рік
1	Коефіцієнт покриття	>1	1,12	1,15	1,28
2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,6-0,8	0,83	0,61	0,75
3	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0, збільш.	0,03	0,11	0,22

Отже, як бачимо за даними таблиці, коефіцієнт ліквідності мають в основному тенденцію до зростання та знаходяться в межах допустимих значень. Це позитивна динаміка, яка означає що якість оборотних активів ТОВ «АГРО-ПАРК» поступово підвищується. Разом з тим позитивні значення цих коефіцієнтів у 2020 та 2021 році дають змогу говорити про те, що підприємство є прибутковим. Зростання коефіцієнта абсолютної ліквідності говорить про те, що у підприємства збільшується сума грошових активів.

Аналіз результатів діяльності підприємства, на нашу думку, доречно проводити з використанням такого показника як рентабельність. Даний коефіцієнт найбільш оптимально дозволяє оцінити рівень прибутковості підприємства та визначити на скільки відсотків отримані доходи перевищують суму коштів, що були вкладені у виробничо-господарську діяльність. Для максимальної оцінки використання активів та капіталу підприємства а також

ефективності його роботи використаємо кілька показників рентабельності. Алгоритм їх розрахунку та показники за досліджуваний період представлені у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Аналіз результативних показників діяльності ТОВ «АГРО-ПАРК»

№	Показники	Формула для розрахунку	Значення показника			
			Оптимальне	2019 рік	2020 рік	2021 рік
1	Рентабельність активів	$K_{ра} = Pr / (V_{б0} + V_{б1}),$ <i>Pr</i> - чистий прибуток; <i>V_{б0}, V_{б1}</i> - валюта балансу на п.п. та к.п.	> 0 Збільшення	0,02	0,04	0,1
2	Рентабельність власного капіталу	$K_{рвк} = Pr / (V_{к0} + V_{к1}),$ <i>Pr</i> - чистий прибуток; <i>V_{к0}, V_{к1}</i> - сума власного капіталу на п.п. та к.п.	> 0 Збільшення (~ 0,13 - 0,24)	0,1	0,2	0,5
3	Рентабельність сукупного капіталу	$K_{род} = \Phi_0 / (V_{б0} + V_{б1}),$ <i>Φ₀</i> - фінансовий результат до оподаткування; <i>V_{б0}, V_{б1}</i> - валюта балансу на п.п. та к.п.	> 0 Збільшення (~ 0,12 - 0,18)	0,02	0,1	0,1
4	Рентабельність діяльності	$K_{рр} = Pr / ЧД,$ <i>Pr</i> - чистий прибуток; <i>ЧД</i> - чистий дохід від реалізації продукції	> 0 Збільшення	0,01	0,01	0,02

Отже, діяльність ТОВ «АГРО-ПАРК» впродовж досліджуваного періоду є рентабельною. Ефективно використовуються активи підприємства залучені до виробничої діяльності. Рентабельність капіталу також має тенденцію до зростання. Підприємство має ефективну систему менеджменту та максимізує свої прибутки з метою подальшого розвитку та розширення діяльності.

Висновки до розділу 3

Аналіз статей балансу свідчить, що структура активів досліджуваного підприємства дещо змінилась. Зросла вдвічі частка необоротних активів на 14,6 % у порівнянні з попереднім періодом. У структурі необоротних активів представлені на 2020 рік лише основні засоби. Щодо оборотних активів, незважаючи на те що їх частка дещо знизилась, структура їх покращилась. Так, значно зросла частка грошових коштів (на 4,4%), що позитивно впливає на рівень ліквідності підприємства. Позитивним є суттєве зниження частки дебіторської заборгованості: на 18,5% знизилась заборгованість за товари, роботи та послуги і на 13,1% знизилась заборгованість за розрахунками з бюджетом.

Динаміка та структура джерел фінансування ТОВ «АГРО-ПАРК» теж зазнала деяких змін протягом досліджуваного періоду. Співвідношення між власним та залученим капіталом суттєво не змінилось (власний капітал зріс всього на 0,7%). А от структура залучених коштів зазнала суттєвіших змін. Частка довгострокових зобов'язань та забезпечень зросла на 13,9% у порівнянні з попереднім періодом. Переважну більшість у структурі поточних зобов'язань протягом усього досліджуваного періоду займають інші поточні зобов'язання, на другому місці – поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги.

Щодо рівня платоспроможності то оцінка коефіцієнтів ліквідності показує тенденцію до зростання, усі вони знаходяться в межах допустимих значень. Це позитивна динаміка, яка означає що якість оборотних активів ТОВ «АГРО-ПАРК» поступово підвищується. Зростання коефіцієнта абсолютної ліквідності говорить про те, що у підприємства збільшується сума грошових активів.

Загалом діяльність ТОВ «АГРО-ПАРК» впродовж досліджуваного періоду є рентабельною. Ефективно використовуються активи підприємства залучені до виробничої діяльності. Рентабельність капіталу також має тенденцію до зростання. Підприємство має ефективну систему менеджменту та максимізує свої прибутки з метою подальшого розвитку та розширення діяльності

РОЗДІЛ 4

ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

4.1. Система охорони праці на ТОВ «АГРО-ПАРК»

Система управління охороною праці на підприємстві (СУОПП) – це сукупність відповідних органів управління підприємством, які на підставі комплексу нормативно-правових актів, інструкцій тощо ведуть цілеспрямовану, планомірну діяльність з метою виконання поставлених завдань з охорони праці. СУОПП є цільовою підсистемою загальної системи управління підприємством, охоплює усі напрями виробничо-господарської діяльності підприємства та трудові колективи його структурних підрозділів і реалізується у вигляді цілеспрямованої діяльності посадових осіб та працівників підприємства щодо виконання чинних нормативно-правових актів з охорони праці з метою попередження виробничого травматизму, професійної захворюваності, пожеж та аварій.

Мета управління охороною праці на підприємстві – це реалізація конституційних прав працівників та забезпечення вимог нормативно-правових актів щодо збереження здоров'я і працездатності людини в процесі праці, створення безпечних та нешкідливих умов праці, покращення виробничого середовища, запобігання травматизму, профзахворювань, пожеж та аварій.

Об'єктом управління охороною праці на підприємстві є діяльність роботодавця або довіреної ним особи, керівників структурних підрозділів, функціональних служб і всього колективу підприємства для забезпечення належних здорових і безпечних умов праці на робочих місцях, виробничих ділянках, цехах і підприємства в цілому, попередження травматизму, профзахворювань, пожеж та аварій. Управління охороною праці на підприємстві здійснює роботодавець або довірена ним особа, а в цехах,

виробничих ділянках, службах, підрозділах тощо – керівники відповідних служб і підрозділів. На досліджуваному ТОВ «АГРО-ПАРК» створена окрема служба з охорони праці, яка виконує вищезазначені функції.

Виконання вимог нормативно-правових актів про охорону праці здійснюється на підприємстві шляхом забезпечення ефективного функціонування СУОПП, тобто шляхом планомірного і своєчасного виконання всіх завдань і функцій управління охороною праці на виробництві.

Оперативне планування роботи з охорони праці здійснюють за підсумками контролю стану охорони праці в структурних підрозділах і на підприємстві загалом. Оперативні заходи щодо усунення виявлених прорахунків зазначаються безпосередньо у наказі по підприємству, який видається за підсумками контролю, або у плані заходів, як додатку до наказу. За порушення вимог щодо забезпечення умов з належної охорони праці відповідальність несе роботодавець.

4.2. Оцінка стійкості об'єкта до дії проникаючої радіації і радіоактивного забруднення місцевості, які виникають після ядерного вибуху

Оцінка уразливості об'єкта від радіоактивного забруднення і проникаючої радіації починається з визначення максимальних очікуваних значень рівня радіації і дози проникаючої радіації.

За показник стійкості об'єкта приймається допустима доза радіації, яку можуть одержати люди за час робочої зміни.

Стійкість об'єкта проти радіаційного ураження можна оцінювати у такій послідовності. Визначити: граничні рівні радіації (Р/год) на об'єкті, за яких

можлива виробнича діяльність у звичайному режимі або в режимах радіаційного захисту; ступінь захищеності працюючих; дози радіації, які може одержати виробничий персонал; втрати сільськогосподарських тварин і зниження їх продуктивності (%); втрати сільськогосподарських рослин та їх урожайність (%); втрати і ураження лісових насаджень і в результаті цього зниження господарської діяльності лісгосподарських об'єктів; стійкість роботи об'єктів в цілому.

Після аналізу зробити висновки про очікувані максимальні рівні радіаційного забруднення території об'єкта і дози проникаючої радіації; ступінь забезпечення захисту працюючих, тварин і обладнання, техніки, урожаю, кормів, води; можливість безперервної стійкої роботи об'єкта за умови, що сумарна доза опромінення працюючих не перевищуватиме допустимої дози; можливість виробництва запланованої, доброякісної продукції та заходи підвищення стійкості роботи об'єкта, підвищення рівня захисту працюючих.

Оцінка можливих збитків від ядерного вибуху проводиться на основі характеристики впливу кожного з уражаючих факторів. У зв'язку з тим, що найбільш небезпечним (за територією і тривалістю ураження) є радіоактивне забруднення місцевості, розглянемо приклад розрахунку збитків від впливу цього уражаючого фактора.

Для оцінки наслідків впливу радіоактивного забруднення необхідні такі дані: радіаційна обстановка в населених пунктах, на відкритій місцевості – місцях знаходження людей, на полях і пасовищах, на фермі та ділянках, де перебуває худоба поза приміщеннями, можливі втрати людей, поголів'я сільськогосподарських тварин, продуктивності тварин, урожаю сільськогосподарських культур; чисельність працездатного населення і характеристика його розміщення (на відкритій місцевості, в будинках, протирадіаційних укриттях) з урахуванням ступеня захищеності від впливу радіації; поголів'я сільськогосподарських тварин у громадському й

особистому господарствах за видами і віковими категоріями, характеристика їх розміщення на період випадання радіоактивних продуктів; планова продуктивність сільськогосподарських тварин; площі посівів сільськогосподарських культур, планові урожайності й валові збори урожаю, фази розвитку рослин на календарний час випадання радіоактивних речовин.

Порядок розрахунків радіоактивного забруднення

У результаті радіоактивного забруднення територія окремого господарства може опинитися в одній або кількох дозових зонах. Виходячи з цього, встановлюється чисельність людей, поголів'я сільськогосподарських тварин, розміри площі посівів різних сільськогосподарських культур, лісових насаджень, які потрапили в ту або іншу дозову зону. Розрахунок втрат людей проводиться з урахуванням розміщення їх у ПРУ, а розрахунок втрат тварин – окремо для кожного виду і вікової групи з урахуванням утримання (пасовищне, стійлове, загінне).

Втрати в рослинництві від впливу радіації зумовлені головним чином зниженням урожайності сільськогосподарських культур

Набір доз у кожному конкретному випадку залежить від конкретної обстановки.

Втрати у тваринництві від впливу радіоактивного забруднення зумовлені в основному загибеллю тварин у результаті променевої хвороби і зниження продуктивних якостей у поголів'я, що вижило. Втрати продукції тваринництва визначають окремо для кожного виду продукції з урахуванням зниження продуктивності тварин, які опинилися в тій або іншій дозовій зоні, а також з урахуванням типу утримання тварин у цій зоні (пасовищний, стійловий, загінний).

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Дослідження сутності категорії «звітність» у наукових та інших альтернативних джерелах дозволяє стверджувати, що підходи дослідників до трактування даного терміну доволі різні – від дуже лаконічного визначення, до детальної характеристики сутності звітності та її складу. Привертає увагу той факт, що трактування терміну «звітність», в загальному розумінні, практично відсутнє в законодавчих та нормативно-правових актах, натомість у них конкретизовано зміст основних видів звітності. Окрім того законодавча база містить чітке формулювання принципів підготовки звітності та вимоги до її складу та структури, а також якісні характеристики, яким повинна відповідати бухгалтерська звітність підприємства

Запити зацікавлених сторін щодо інформації, яка розкривається у звітності є досить широким, що підтверджує високу її роль в системі управління підприємством. Це особливо актуально в умовах інтеграції вітчизняної економіки у світовий економічний простір. З огляду на це, підходи до формування звітних показників вимагають не лише розкриття великого масиву необхідної інформації, а й узгодження показників звітності з вимогами міжнародних документів, які регламентують ведення обліку та звітності. В цьому контексті варто зазначити, що застосування міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності повинно узгоджуватись з вимогами національного законодавства.

Досліджуване підприємство ТОВ «АГРО-ПАРК», відповідає вимогам за якими воно належить до малих підприємств тому фінансову звітність подає за формою «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» (у складі Балансу ф.1-м та Звіту про фінансові результати ф.2-м). Вимоги щодо структури та особливостей оприлюднення інформації щодо «Фінансового звіту малого

підприємництва» містяться у П(С)БО 25 та Порядку подання фінансової звітності.

Одним з важливих нововведень в системі звітності є Звіт про управління. Відповідно до законодавчих вимог, практика складання та подання такого звіту започаткована у вітчизняній системі звітності у 2018 році. Звіт про управління є доволі незвичним для бухгалтерів практиків, оскільки відсутня форма подання такого звіту та методика його заповнення. Для малих підприємств до яких відноситься досліджуване ТОВ «АГРО-ПАРК» складання та оприлюднення даного звіту в складі фінансової звітності не є обов'язковим, а лише за бажанням суб'єкта господарювання і, як показує практика, малі підприємства його не подають. На нашу думку, Звіт про управління, доцільно впровадити в склад звітності досліджуваного ТОВ «АГРО-ПАРК». З огляду на вимоги до інформації, що повинна розкриватись у даному звіті він має стратегічне значення для розвитку підприємства. Цей звіт є свого роду «рекламою» для підприємства яке його подає. Відсутність чітко регламентованих статей дає можливість суб'єкту господарювання показати найкращі сторони його діяльності, зацікавити інвесторів та залучити якомога більше контрагентів для подальшої співпраці та розширення господарської діяльності з метою максимізації прибутку.

Звітність підприємства є важливим джерелом інформації про майновий та фінансовий стан підприємства, а також про його роль в процесі розвитку національної економіки. Саме тому її показники повинні піддаватись постійному контролю. Найбільшої уваги потребує саме фінансова звітність оскільки вона є об'єктом зацікавленості усіх груп стейкхолдерів. На законодавчому рівні закріплено необхідність оприлюднення фінансової звітності разом з аудиторським висновком

Аналіз статей балансу свідчить, що структура активів досліджуваного підприємства дещо змінилась. Зросла вдвічі частка необоротних активів на 14,6 % у порівнянні з попереднім періодом. У структурі необоротних активів

представлені на 2020 рік лише основні засоби. Щодо оборотних активів, незважаючи на те що їх частка дещо знизилась, структура їх покращилась. Так, значно зросла частка грошових коштів (на 4,4%), що позитивно впливає на рівень ліквідності підприємства. Позитивним є суттєве зниження частки дебіторської заборгованості: на 18,5% знизилась заборгованість за товари, роботи та послуги і на 13,1% знизилась заборгованість за розрахунками з бюджетом.

Динаміка та структура джерел фінансування ТОВ «АГРО-ПАРК» теж зазнала деяких змін протягом досліджуваного періоду. Співвідношення між власним та залученим капіталом суттєво не змінилось (власний капітал зріс всього на 0,7%). А от структура залучених коштів зазнала суттєвіших змін. Частка довгострокових зобов'язань та забезпечень зросла на 13,9% у порівнянні з попереднім періодом. Переважну більшість у структурі поточних зобов'язань протягом усього досліджуваного періоду займають інші поточні зобов'язання, на другому місці – поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги.

Щодо рівня платоспроможності то оцінка коефіцієнтів ліквідності показує тенденцію до зростання, усі вони знаходяться в межах допустимих значень. Це позитивна динаміка, яка означає що якість оборотних активів ТОВ «АГРО-ПАРК» поступово підвищується. Зростання коефіцієнта абсолютної ліквідності говорить про те, що у підприємства збільшується сума грошових активів.

Загалом діяльність ТОВ «АГРО-ПАРК» впродовж досліджуваного періоду є рентабельною. Ефективно використовуються активи підприємства залучені до виробничої діяльності. Рентабельність капіталу також має тенденцію до зростання. Підприємство має ефективну систему менеджменту та максимізує свої прибутки з метою подальшого розвитку та розширення діяльності

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Jaklik A., Micherda B. *Zasady rachunkowości*. Wydawnictwo szkolne i pedagogiczne, Warszawa, 1997
2. Winiarska K. *Rachunkowość przedsiębiorstw w procesie integracji z Unią Europejską*. Wyższa Szkoła Integracji Europejskiej, Szczecin, 2000.
3. Біла Л.М. Формування системи фінансової звітності сільськогосподарських підприємств. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.06.04 – “Бухгалтерський облік, аналіз та аудит”. Національний науковий центр “Інститут аграрної економіки” УААН, Київ, 2005.
4. Верига Ю.А., Левченко З.М., Ватуля І.Д. *Звітність підприємств*. 2-ге видання, доповнене і перероблене. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 776 с.
5. Візіренко С.В., Макаріхін С.С. Методичні аспекти аудиту фінансової звітності підприємства. *Сталий розвиток економіки*. 2015. №4. С.170-176
6. Вікіпедія URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
7. Гольцова С.М., Плікус І.Й. *Звітність підприємств (фінансова, статистична, консолідована та до фондів соціального та пенсійного страхування)*: Навчальний посібник. Київ: “Центр навчальної літератури”, 2004. 292 с.
8. Городянська Л.В. *Звітність підприємства та питання уніфікації її термінології // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції “Обліково-аналітичні системи: глобальний і національний аспекти”, 16-17 травня 2006 року*. Полтава: РВЦ ПУСКУ, 2006. Ч.1. 296 с. С. 24-27
9. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

10. Давидов Г.М., Шалімова Н.С. Звітність підприємств: навч. посіб. К.: Знання, 2010. 623 с.
11. Дудко В.П., Ковальчук Т.М. Бухгалтерський облік в умовах різних форм власності і господарювання. Чернівці : Рута. 1998. 197 с
12. Економічна енциклопедія: [у 3 т.]. [редкол.: ... С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін.]. К.: Вид. центр «Академія», 2000. Т 2. 848 с.
13. Економічна енциклопедія: [у 3 т.]. [редкол.: ... С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін.]. К.: Вид. центр «Академія», 2000. Т 1. 864 с.
14. Економічна енциклопедія: [у 3 т.]. [редкол.: ... С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін.]. К.: Вид. центр «Академія», 2000. Т 3. 952 с.
15. Жук О., Озеран А. Статистична звітність. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2005. № 8-9. С. 74-87
16. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник. Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2005. 714 с.
17. Закон України „Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р. № 996-XIV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/996-14>
18. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 № 2258-VIII URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
19. Коробко О.М. Бухгалтерська фінансова звітність: методологія складання і практика використання. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.06.04 “Бухгалтерський облік, аналіз та аудит”. Національний аграрний університет, Київ, 2003.
20. Лень В.С., Гливенко В.В. Звітність підприємства: підручник. – 3-тє вид., К.: Каравела, 2010, 672с.

21. Лучко М.Р. Консолідована фінансова звітність: теоретична концептуалізація побудови: монографія К. : КНЕУ ім. В.Гетьмана, 2007. 263 с

22. Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності підприємства” затверджені наказом Міністерства фінансів України від 11.04.2013 р. №476 URL: <http://www.liga.net>.

23. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджено Наказом Мінфіну 28.03.2013 № 433 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>

24. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: навч. посіб. К. : Вища шк., 2003. 278 с.

25. Міжнародні стандарти фінансової звітності: додаток з основною інформацією. Включаючи Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку URL: <http://www.liga.net>

26. Наказ Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій Про затвердження Методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій № 22 від 23.02.98 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>

27. Наказ Держкомстату Про затвердження Порядку перегляду звітно-статистичної документації, необхідної для проведення державних статистичних спостережень № 521 від 25.12.2008 URL : https://ukrstat.gov.ua/norm_doc/2008/521_2008.htm

28. Наказ Міністерства фінансів України Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість від 28.01.2016 № 21 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16#n12>

29. Наказ Міністерства фінансів України Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств від 20.10.2015 № 897 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-15#Text>

30. Наказ Міністерства фінансів України „Про примітки до річної фінансової звітності” від 29.11.2000 р. № 302 (із змінами та доповненнями)
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>

31. Наказ Мінфіну Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління. від 07.12.2018 № 982 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#n10>

32. Озеран А. Звіт керівництва vs Звіт про управління: проблеми відповідності Закону про бухгалтерський облік та світової практики. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2017. № 10-11. С. 2.

33. Орлов І.В. Звітність підприємств: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 “Облік і аудит” – 3-є вид., допов. і перероб. Житомир: ЖДТУ, 2008. 484 с.

34. Пантелеєв В.П. Фінансова звітність. Навчальний посібник. За ред. д.е.н., проф. Шевчука В.О. Київ. 2004. 227с.

35. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Мінфіну 07.02.2013 № 73 (з наступними змінами і доповненнями) URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

36. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність», затверджено наказом Мінфіну 27.06.2013 № 628 (з наступними змінами і доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13#Text>

37. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність», затверджено наказом Мінфіну 25.02.2000 № 39 (з наступними змінами і доповненнями) URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text>

38. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 „Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах”, затвержене наказом Міністерства фінансів України від 28.05.1999 р. № 137 URL: <http://www.liga.net>.

39. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації. Затверджене наказом Міністерства фінансів України та фонду державного майна України № 49/121 від 26.01.2001 (зі змінами і доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01>

40. Порядок подання електронної звітності до органів державної статистики, затверджено наказом Держкомстату від 12.01.2011 № 3 URL: https://gurs.ukrstat.gov.ua/?page_id=118

41. Про затвердження Порядку подання звітності та інформації про фінансові ризики до Міністерства економічного розвитку і торгівлі України та Міністерства фінансів України, Наказ № 1140/701 від 17.08.2018 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1463-18/ed20180817#n30>

42. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 № 419 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text>

43. Цал-Цалко Ю.С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: Навчальний посібник. 2-ге вид. перероблене і доповнене. К. : ЦУЛ, 2010. 360 с.

44. Цал-Цалко Ю.С. Формування і використання інформаційних ресурсів звітності. *Регіональні перспективи*. 2014. № 5—6

45. Чижевська О.В. Бухгалтерський баланс: проблеми теорії і практики. Монографія. Житомир : ЖІТІ, 1998. 408 с.

46. Шигун М.М., Іваненко І.О. Види звітності підприємств: підходи до їх класифікації URL: <http://pbo.ztu.edu.ua/article/viewFile/68741/64055.pdf>